

Kauniaisten suomenkielisen esi- ja perusopetuksen Pedagoginen suunnitelma

KAUNIAISTEN KAUPUNKI

GRANKULLA STAD

2/2023

SISÄLLYS

JOHDANTO

1. PEDAGOGISEN SUUNNITELMAN LAATIMISEN LÄHTÖKOHDAT

- 1.1. Miksi tarvitaan esi- ja perusopetuksen yhteinen pedagoginen suunnitelma?
- 1.2. Oppimisympäristöjen kehittämisen periaatteet valtakunnallisissa opetussuunnitelmissa POPS 2014 ja EOPS 2014
 - 1.2.1. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014
 - 1.2.2. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

2. PEDAGOGISEN SUUNNITTELUYÖN LÄHTÖKOHDAT JA ARVOT

- 2.1. Esi- ja perusopetuksen tehtävä on lapsen ja nuoren kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen
- 2.2. Tulevaisuuden pedagogisten ratkaisujen suunnittelu perustuu yhteiseen unelmaamme koulusta
- 2.3. Millaista yhtenäisen perusopetuksen pedagogiikkaa haluamme yhdessä toteuttaa?
 - 2.3.1. Yhdessä olemme enemmän eli yhteisopettajuus hyvinvoinnin vahvistajana
 - 2.3.2. Hyvinvointiopetuksen polku varhaiskasvatuksesta perusopetuksen loppuun saakka
 - 2.3.3. Hyvinvointia edistävät oppimisympäristöt
 - 2.3.4. Koulu hyvinvoinnin vahvistajana ja kohtaamisten paikkana
 - 2.3.5. Teknologia ja kokeilukulttuuri
 - 2.3.6. Yhdyskuntapedagoginen lähtökohta

3. OPPIMISYMPÄRISTÖ

- 3.1. Tilojen väliset yhteydet ja tilallinen rakenne
 - 3.1.1. Ulkokengätön koulu ja sisäänkäynnit
 - 3.1.2. Metsän sydän ja sen toiminnot
 - 3.1.3. Oppimisalueet
- 3.2. Piha- ja lähialueet
- 3.3. Monitoimijatalo kaupungin keskiössä

4. KESTÄVÄN TULEVAISUUDEN RAKENTAMINEN

5. OSALLISTAMINEN PEDAGOGISEN SUUNNITELMAN LAATIMISESSA

- 5.1. Oppilaiden osallisuus
- 5.2. Henkilökunnan osallisuus
- 5.3. Huoltajien osallisuus

6. YHTENÄISEN ESI- JA PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURIN KEHITTÄMINEN

7. YHTEENVETO

8. PEDAGOGISEN SUUNNITTELURYHMÄN JOHTOPÄÄTÖKSET

LÄHTEET

Kauniaisten suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan pöytäkirjat

LIITTEET

JOHDANTO

Kauniaisten kaupungin talousarviossa vuoden 2021 toimenpiteeksi asetettiin uuden suomenkielisen alakoulun (vuosiluokat 0–6) suunnittelun käynnistyminen. Vuoden 2023 talousarviossa on tavoitteena: *"suomenkielisen alakoulun ja esiopetuksen uuden rakennuksen kaava hyväksytty valtuustossa valtuustokauden aikana"*. Toimenpiteenä (osana tavoitetta Eheä oppimispolku tulevaisuuteen): *"Uuden suomenkielisen yhtenäis-/alakoulun sijoittumispaikka selvitetään ja päätetään – vaihtoehtoina uimahallin alue ja Sahara."*

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta esitti 28.10.2021 pedagogisen suunnitelman laatimista ennen hankesuunnittelun käynnistämistä samanaikaisesti kaavallisten, liikenteellisten ja taloudellisten tutkimusten kanssa. Valiokunnan (mm. SOVV 18.8.2022 § 44) esittämän tavoitteen mukaisesti pedagogisessa suunnitelmassa keskitytään toiminnallisiin ja pedagogisiin ratkaisuihin, jotka eivät ole sidottuja tiettyyn kiinteistöön, kun lopullista ratkaisua koulun sijainnista ei ole vielä tehty. Pedagogisessa toimintasuunnitelmassa määritellään muun muassa, mikä olisi pedagogisesti toimivin ratkaisu tilojen toteutukseen. Pedagoginen suunnitelma tukee hankesuunnitelman valmistelua, joka käynnistyy keväällä 2023.

Pedagogisen suunnitelman laatiminen aloitettiin valitsemalla kilpailutuksen perusteella pedagogiseksi asiantuntijaksi ja toiminnalliseksi konsultiksi Eero Väättäinen, joka aloitti työskentelyn 1.4.2022 sivistystoimen kutsumassa tilaisuudessa yhdessä pedagogisen suunnitteluryhmän kanssa.

Yhtenäinen perusopetus on opetussuunnitelmallisesti ja pedagogisesti vuosiluokkien 1–9 jatkumo. Pedagogisessa suunnitelmassa ei ole tarkoituksenmukaista rajata osaa vuosiluokista työskentelyn ja suunnitelman ulkopuolelle.

Kunnalla on velvollisuus järjestää oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta kunnassa asuville lapsille. Esiopetus katsotaan oppivelvollisuuteen kiinteästi kuuluvaksi osaksi, joten on mielekästä laatia pedagoginen suunnitelma niin, että esiopetuksen oppimisympäristön suunnitelmaa tehdään yhdessä perusopetuksen kanssa.

Työskentelyn alkuvaiheessa pedagogisessa suunnitteluryhmässä päätettiin, että työskentely tapahtuu koko yhtenäisen perusopetuksen ja esiopetuksen yhteistyönä. Työskentelyn tavoitteeksi asetettiin esiopetuksen ja yhtenäisen perusopetuksen pedagogisen suunnitelman laatiminen.

Suunnitelmaa laatimaan nimettiin huhtikuussa 2022 pedagoginen suunnitteluryhmä esiopetuksen sekä perusopetuksen edustajista. Suunnitteluryhmän tehtävänä oli tutkia

pedagogisista lähtökohdista uusittavan oppimisympäristön ominaisuuksia ja parhaita mahdollisuuksia toiminnan ja pedagogiikan toteuttamiseen. Ryhmää täydennettiin elokuussa koulutyön alkaessa, jolloin pedagogisen suunnittelun prosessi esiteltiin Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen opettajille ja työntekijöille yhteisessä lukuvuoden aloituspäivässä.

Pedagogisen suunnitteluryhmän jäsenet:

Rehtorit:

Leena-Maija Niemi, perusopetuksen rehtori

Jarmo Ranta, Mäntymäen koulun virka-apulaisrehtori

Jussi Koivusalo, Kasavuoren koulun virka-apulaisrehtori

Perusopetuksen opettajat:

Annamari Aalto, kotitalous

Marjukka Anttila, erityisluokanopettaja

Tony Harju, luokanopettaja

Maiju Heinonen, suomen kieli ja kirjallisuus, S2

Minna Matikainen, luokanopettaja, digitutor

Jari Ylisirniö, matemaattiset aineet

Varhaiskasvatus:

Noora Ekström

Koulunuorisotyöntekijät:

Ville Kyllönen, Mäntymäen koulu

Sakarie Ahmed Nuur, Kasavuoren koulu

Sivistystoimen hallinto:

Mikael Flemmich, sivistystoimenjohtaja

Maria Ekman-Ekebon, opetuspäällikkö

Berndt Schauman, vs. opetuspäällikkö

Henna Turunen, sivistystoimen suunnittelija

Eero Väätäinen, toiminnallinen konsultti

Työryhmä kokoontui yhdessä 11 kertaa, rehtoreilla oli kolme työpajaa ja lisäksi pedagogista suunnitelmaa työstettiin pienemmissä ryhmissä syksyn 2022 ajan. Pedagogisen suunnitelman yleisesittely pidettiin suomenkielisessä opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnassa 25.1.2023.

Koulun henkilökunta on käynyt vierailuilla eri kokoonpanoilla:

Helsinki: Jätkäsaaren peruskoulu (mukana vierailulla henkilökunnan lisäksi myös 5. ja 8. vuosiluokan oppilaita)

- vl 1–9, uudisrakennus
- erityisesti huomionarvoista:
 - Rakennus on arkkitehtuuriltaan miellyttävä ja palkittu.
 - Rakennuksen sydän on monitoimitila, joka koostuu ruokailutilasta, lavasta ja suurista portaista. Portaat toimivat katsomona ja oppimistilana.
 - Sydämen ympärillä on kolmessa kerroksessa solut eri-ikäisille oppilaille ja tietyille oppiaineille.
 - Jätkäsaaren peruskoulu on inklusiivinen koulu.

Helsinki: Lauttasaaren peruskoulu Vattuniemen koulu

- vl 1–6, uudisrakennus 2020
- erityisesti huomionarvosta:
 - Tilat rakennettu pedagogiikka edellä tukemaan koulun toimintakulttuuria.
 - Yhteisopettajuuden toteuttaminen suunnitelmallisesti.

Joensuu: Rantakylän normaalikoulu

- vl 1–9, uudisrakennus
- erityisesti huomionarvosta:
 - Koulussa on yhteis-/tiimiopettajuutta tukevat oppimisen tilat.
 - Rantakylän normaalikoulussa koulun sydän muodostuu ruokalasta, kioskista, erillisistä katsomoportaista, kirjastosta, näyttämöstä ja takkahuoneesta
 - Koulun toimintakulttuuri on rakennettu alusta alkaen samalla, kun rakennus otettiin käyttöön.

Oulu: Ritaharjun koulu

- vl 1–9, valmistunut vuonna 2010
- erityisesti huomionarvosta:
 - Ritaharjun koulu on mukana Microsoftin vuonna 2007 julkistamassa kansainvälisessä innovatiivisten koulujen kehittämisohjelmassa (12 Tulevaisuuden koulua), jossa pyritään kehittämään uusia, tietotekniikkaa hyödyntäviä oppimistapoja.
 - Koulu on osa monikäyttöistä koulurakennuksesta, jossa on opiskelutilojen lisäksi nuorisotila. Monitoimitalona rakennus on aktiivisesti käytössä.

Oulu: Hiukkavaaran koulu

- vl 1–8 (erityisoppilaita myös vl 8–9), toiminta alkanut elokuussa 2017
- erityisesti huomionarvosta:
 - Hiukkavaaran koulu on osa Hiukkavaaran monitoimitaloa, jossa sijaitsevat perusopetuksen lisäksi päiväkoti, kirjasto ja nuorisotila. Lisäksi rakennuksessa järjestetään koulupäivän jälkeen erilaisia kerhoja ja talo on aktiivisesti käytössä myös kouluajan ulkopuolella.
 - Yhdessä oppiminen on Hiukkavaarassa opiskelun kantava ajatus. Hiukkavaaran koulu on inklusiivinen koulu.
 - Koulun lukuvuosi jaksottuu viiteen ilmiöön.

Vantaa: Havukosken koulu

- vl 6–9, saneerattu vanhaa
- erityisesti huomionarvoista:
 - Havukosken koulun tilat on jaettu oppiainesoluihin.
 - Käsityön tiloissa on huomioitu makerspace-ajattelu.

Vantaa: Aurinkokiven koulu

- vl 1–9, uudisrakennus
- erityisesti huomionarvoista:
 - Aurinkokiven koulun pedagogiikassa korostuu yhteisopettajuus, ja tämä on huomioitu myös tilaratkaisuissa.
 - Samassa rakennuksessa koulun kanssa toimivat neuvola ja päiväkoti.

Vantaa: Hämeenkyllän koulu

- vl 1–9, uudisrakennus
- erityisesti huomionarvoista:
 - Koulun yhteisopettajuus ohjaa vahvasti lukujärjestysuunnittelua.
 - Hyvä akustiikka.
 - Oppimisalueella yläkoulussa työskentelee yleensä 50 tai 75 oppilasta ja 3-5 opettajaa.
 - Liikuntahalli, jossa yksi osa on erotettavissa hyvin akustoivalla väliseinällä.

Vantaa: Vierumäen koulu

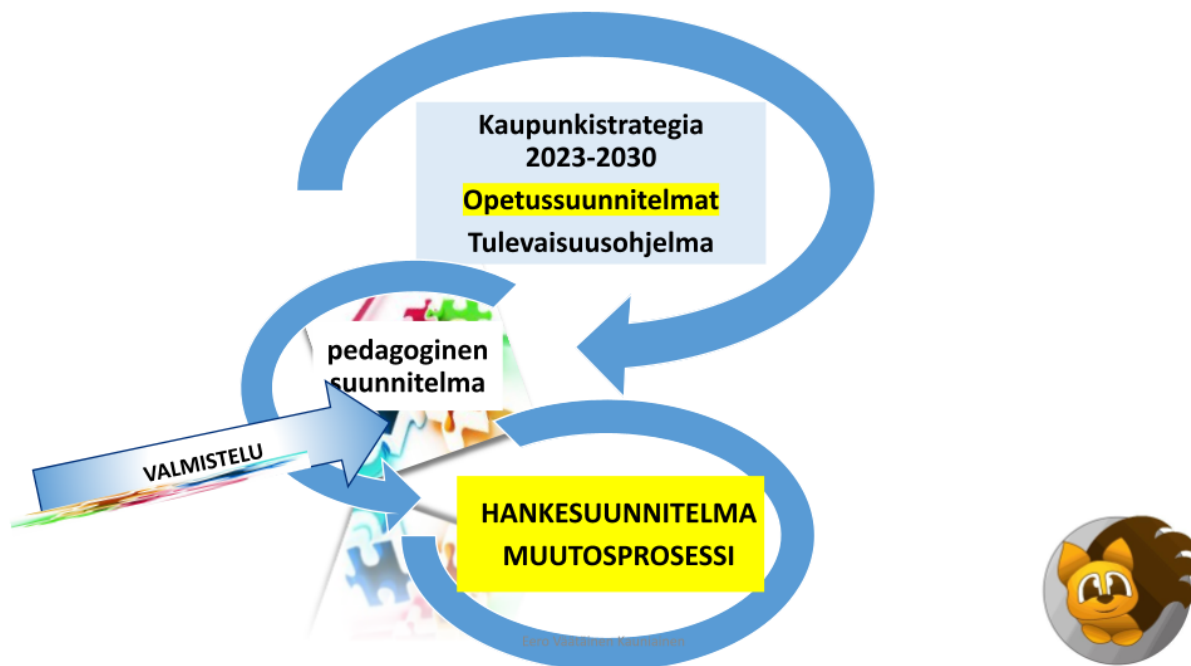
- vl 1–5, saneerattu vanhaa
- erityisesti huomionarvoista:
 - Vierumäen koulu on täysin inklusiivinen koulu.
 - Koulussa on hienosti saneerattu toiminnallinen piha.

Imatra: Mansikkalan koulukeskus (etävierailu)

- vl 1–9
- erityisesti huomionarvoista:
 - Mansikkalan koulukeskuksessa toimivat päiväkotit, esikoulu, perusopetuksen luokat 1–9, Imatran yhteislukio sekä nuorisotalo.
 - Kyseessä on puurakennus.
 - Kokonaisuus muodostuu ”mökeistä”.
 - Kokonaisuuteen liittyy iso kouluverkon muutosratkaisu Imatralla.

1. PEDAGOGISEN SUUNNITELMAN LAATIMISEN LÄHTÖKOHDAT

Pedagogisen suunnitelman valmistelun lähtökohtina ovat Kauniaisten kaupunkistrategia, valtakunnalliset ja paikalliset opetussuunnitelmat sekä Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen tulevaisuusohjelma. Pedagoginen suunnitelma tukee hankesuunnitelman valmistelua ja koulun toimintakulttuurin muutosprosessia.

Kuva 1. Pedagogisen suunnitelman valmistelun lähtökohdat

Pedagogisen suunnitelman tavoitteena on vahvistaa yhtenäistä kauniaislaista opinpolkua. Pedagogisessa suunnitelmassa kuvataan, millainen yhtenäinen perusopetus haluamme olla ja millaista yhtenäisen perusopetuksen pedagogiikkaa haluamme toteuttaa yhteistyössä esiopetuksen kanssa. Pedagoginen suunnitelma valottaa toimintamme yhteisiä arvoja, sisältöjä ja pedagogisia ratkaisuja.

Pedagoginen suunnitelma mahdollistaa esi- ja perusopetuksen toiminnallisen ja pedagogisen yhtenäisyyden aktiivisen ja suunnitelmallisen rakentamisen ja kehittämisen. Pedagoginen suunnittelutyö sekä pedagogisesti yhtenäinen esi- ja perusopetus näkyvät tulevaisuuden uusissa oppimisympäristöissä eri-ikäisten oppijoiden yhteistyönä ja koko kasvuyhteisön selkeinä, yhdessä sovittuina toiminta- ja työtapoina. Pedagoginen suunnitelma tukee lasten ja nuorten yhtenäisen ja innostavan kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin polun rakentumista.

Pedagogisessa suunnitelmassa **keskitytään toiminnallisiin ja pedagogisiin ratkaisuihin, jotka eivät ole sidottuja tiettyyn kiinteistöön**, kun lopullista ratkaisua koulun sijainnista ei

ole vielä tehty. Pedagogisessa suunnitelmassa kuvataan yhtenäisen perusopetuksen ja esiopetuksen toimintakulttuuria siten, että kuvauksen perusteella voidaan valmistella ja ohjata pedagogisesta näkökulmasta tulevia rakennushankkeita. Suunnitelman avulla ennakoitaan rakennushankkeiden valmistumisen jälkeisiä toiminnallisia malleja. Suunnitelman perusteella käynnistetään erilaisia lyhyt- ja pitkäkestoisia kokeiluja sekä laaditaan henkilökunnan osaamisen kehittämissuunnitelma uusissa esi- ja perusopetuksen yhteisissä oppimisympäristöissä toimimiseen valmistautumiseksi.

Hankesuunnitelman laatimisen yhteydessä tutkitaan erilaisia vaihtoehtoja rakentamisen toteuttamiseksi. Samalla tätä pedagogista suunnitelmaa voidaan täydentää ja täsmentää ottamalla kantaa tarkemmin joihinkin nyt valmistuneen suunnitelman sisältöihin, mm. tilojen välisiin yhteyksiin ja tilalliseen rakenteeseen, suunnitelmassa kuvattujen toimintojen sijoittamiseen sekä oppimisalueiden sisällä olevien tilojen avattavuuteen ja suljettavuuteen. Lisäksi laaditaan huonetilaohjelma.

1.1. Miksi tarvitaan esi- ja perusopetuksen yhteinen pedagoginen suunnitelma?

Keväällä 2019 Kauniaisten suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta päätti esittää suomenkieliseen perusopetukseen uutta hallintomallia, jossa Mäntymäen koulu ja Kasavuoren koulu yhdistettiin hallinnollisesti yhtenäiseksi perusopetukseksi. Uudistus toteutettiin 1.8.2019 alkaen, jolloin koulujen rehtorin virat lakkautettiin ja perustettiin yhtenäisen perusopetuksen rehtorin virka. Hallintomallin uudistamisessa suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan perusteena oli muun muassa seuraavaa:

Valiokunnan tavoitteena on yhtenäinen kauniaislainen koulupolku. Opetussuunnitelma korostaa koulujen toimintakulttuurien yhtenäistämistä. Hallinnollinen yhtenäistäminen on seuraava askel yhtenäisen toimintakulttuurin luomisessa ja yhteistyön syventämisessä.

SOVV 13.3.2019 § 23

Suomenkielisen perusopetuksen yhteistyöllä on pitkät perinteet. Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma on tehty yhdessä vuodesta 2004 alkaen ja lukuvuosisuunnitelmat ovat olleet yhteiset 2000-luvun alkupuolelta asti. Molemmissa kouluissa toteutetaan jaetun johtajuuden toimintamallia, ja perusopetuksen henkilökunnan tiimit toimivat enenevässä määrin yhdessä luoden suunnitelmia ja toteuttaen esimerkiksi monialaisia oppimiskokonaisuuksia (MOK). MOK toteutetaan jakamalla oppilaat työskentelemään ryhmiin. Ryhmissä työskentelee eri-ikäisiä oppilaita.

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelmassa 2016 määritellään yhtenäisen perusopetuksen arvoperusta ja toimintakulttuuri. Ottaen huomioon pitkän yhteistyön perinteen ja vuoden 2019 hallintouudistuksen, **pedagogista suunnitelmaa ei ole järkevää rajata vain tiettyjä vuosiluokkia tai tiettyjä henkilökunnan jäseniä koskeviksi.** Valtakunnallisissa opetussuunnitelmissa esi- ja perusopetus muodostavat kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin kokonaisuuden, jossa lasten ja nuorten oppimisympäristöjen kehittämiseksi on määritelty yhteisiä periaatteita.

Kauniaisten suomenkieliselle perusopetukselle on laadittu tulevaisuusohjelma vuonna 2017. Se linjaa tulevaisuuden tavoitteita ja toimintatapoja Kauniaisten suomenkielisessä perusopetuksessa.

*Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen unelmana ja kantavana voimana on **kirkas näkemys hyvästä elämästä, joka syntyy yhdessä tekemällä.***

*Unelmakoulun pedagogiikka perustuu **humanistiseen ihmiskäsitykseen.***

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen tulevaisuusohjelma 2017–2021 (2017)

Pedagogisessa suunnitelmassa hahmotellaan tulevaisuusohjelman WOW!-tavoitteiden lähtökohdista seuraavaa askelta Kauniaisten suomenkielisen yhtenäisen perusopetuksen kehittämisessä.

Pedagoginen suunnitteluryhmä koostuu suomenkielisen perusopetuksen henkilökunnasta, Kauniaisten sivistystoimen hallintohenkilökunnasta ja Kauniaisten suomenkielisen varhaiskasvatuksen edustajasta. Kokoonpanolla on saatu mahdollisimman laaja ja kattava selvitys pedagogisista mahdollisuuksista sekä myös haasteista suunniteltaessa 2030-luvun oppimisympäristöä, jonka tulee palvella käyttäjiään mahdollisesti vielä 2080-luvulla.

1.2. Oppimisympäristöjen kehittämisen periaatteet valtakunnallisissa opetussuunnitelmissa POPS 2014 ja EOPS 2014

Kunnalla on velvollisuus järjestää perusopetusta ja esiopetusta:

Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville 26 §:n 1 momentissa tarkoitetuille oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Lisäksi kunta on velvollinen järjestämään oppivelvollisuuden alkamisvuonna esiopetusta oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille ja niille lapsille, jotka tämän lain 27 §:n nojalla aloittavat perusopetuksen vuotta säädettyä

myöhemmin. Kunnan velvollisuus järjestää perusopetusta lakkaa oppilaan päättäessä perusopetuksen suorittamisen siten kuin 26 §:n 1 momentissa säädetään. Kunta voi järjestää tässä laissa tarkoitettut palvelut itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa taikka hankkia ne 7 tai 8 §:ssä tarkoitettulta perusopetuksen järjestäjältä. Kunta voi hankkia esiopetuspalvelut myös muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Kunta vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään tämän lain mukaisesti.

Perusopetuslaki (PoL 2. luku 31.12.2020/1216)

1.2.1. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Esiopetuksessa tavoitteena on varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö. Turvallisuus otetaan huomioon oppimisympäristöissä ja kaikessa esiopetuksen toiminnassa. Laadukkaat oppimisympäristöt ruokkivat kokeilun ja oppimisen halua ja luovat mahdollisuuksia yhdessä toimimiselle. Ergonomia, ekologisuus, viihtyisyys ja esteettömyys sekä tilojen valaistus ja akustiikka, sisäilman laatu sekä siisteys otetaan huomioon oppimisympäristöjä rakennettaessa ja kehitettäessä. Lähiluontoa ja -ympäristöä käytetään säännöllisesti oppimisympäristöinä.

Esiopetuksessa liikutaan monipuolisesti sisällä ja ulkona ja vältetään pitkäkestoista istumista. Leikin, tutkimisen ja ihmettelyn, toiminnallisuuden ja liikunnallisuuden kautta tuetaan lapsen kokonaisvaltaista kehitystä, ja nämä on hyvä ottaa huomioon toiminnallisen opetuksen tilaratkaisuja suunniteltaessa. Lasten hyvinvointia edistetään antamalla päivän aikana mahdollisuus rauhoittumiseen ja lepoon.

Kaikessa toiminnassa huomioidaan ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävä elämäntavan välttämättömyys. Arjen valinnoilla ja toimilla ilmennetään vastuullista suhtautumista luontoon ja ympäristöön. Esiopetuksessa edistetään välineiden ja tilojen yhteiskäyttöä, kohtuullisuutta ja säästäväisyyttä sekä uusiokäyttöä.

Oppimisympäristöjä suunnitellaan ja rakennetaan yhdessä lasten kanssa. Niiden tulee tukea lasten luontaista uteliaisuutta ja oppimisen halua sekä ohjata leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen sekä taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen. Lapsilla tulee olla mahdollisuus tutkia maailmaa kaikilla aisteillaan ja koko kehollaan. Oppimisympäristöt tarjoavat lapsille vaihtoehtoja mieluisaan tekemiseen, monipuoliseen ja vauhdikkaaseen liikkumiseen, leikkeihin ja peleihin sekä rauhalliseen oleiluun ja lepoon.

Kuva 2. Kauniaisten esiopetuksen opetussuunnitelman kuvaus oppimisympäristöstä

1.2.2. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjen tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Kaikki yhteisön jäsenet vaikuttavat toiminnallaan oppimisympäristöihin. Hyvin toimivat oppimisympäristöt edistävät vuorovaikutusta, osallistumista ja yhteisöllistä tiedon rakentamista. Ne myös mahdollistavat aktiivisen yhteistyön koulun ulkopuolisten yhteisöjen tai asiantuntijoiden kanssa.

Oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden. Kehittämisessä otetaan huomioon eri oppiaineiden erityistarpeet. Oppimisympäristöjen tulee tarjota mahdollisuuksia luoviin ratkaisuihin sekä asioiden tarkasteluun ja tutkimiseen eri näkökulmista. Lisäksi oppimisympäristöjen kehittämisessä ja valinnassa otetaan huomioon, että oppilaat oppivat uusia tietoja ja taitoja myös koulun ulkopuolella.

Opetussuunnitelman mukaan perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon ergonomia, ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys. Koulun tilaratkaisuilla kalustuneen, varustuneen ja välineineen on mahdollista tukea opetuksen pedagogista kehittämistä ja oppilaiden aktiivista osallistumista. Tilat, välineet ja materiaalit sekä kirjastopalvelut pyritään saamaan oppilaan käyttöön niin, että ne antavat mahdollisuuden myös itsenäiseen opiskeluun. Koulun sisä- ja ulkotilojen lisäksi eri oppiaineiden opetuksessa hyödynnetään luontoa ja rakennettua ympäristöä. Kirjastot, liikunta-, taide- ja luontokeskukset, museot ja monet muut yhteistyötahot tarjoavat monimuotoisia oppimisympäristöjä.

Tieto- ja viestintäteknologia on olennainen osa monipuolisia oppimisympäristöjä. Sen avulla vahvistetaan oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisen työskentelyn taitoja sekä tuetaan oppilaiden henkilökohtaisia oppimispolkuja. Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon monimuotoinen mediakulttuuri. Uusia tieto- ja viestintäteknologisia ratkaisuja otetaan käyttöön oppimisen edistämiseksi ja tukemiseksi, ja koulu tarjoaa oppilaille tarvittavat oppimisen välineet. Näin varmistetaan, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus tieto- ja viestintäteknologian käyttöön. Oppilaiden omia tietoteknisiä laitteita voidaan myös käyttää oppimisen tukena huoltajien kanssa sovittavilla tavoilla.

Onnistumisen kokemukset ja elämykset erilaisissa ympäristöissä ja oppimistilanteissa innostavat oppilaita oman osaamisensa kehittämiseen. Oppilaat osallistuvat oppimisympäristöjen kehittämiseen. Oppimisympäristöjen suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet. Näin voidaan ehkäistä oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarvetta. Tuen tarpeen mukaan räätälöidyt oppimisympäristöt voivat olla osa oppilaan suunnitelmallista tukea.

Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon kouluyhteisön ja jokaisen oppilaan kokonaisvaltainen hyvinvointi. Ympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä ja edistää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista tervettä kasvua ja kehitystä. Oppilaita ohjataan vastuulliseen ja turvalliseen toimintaan kaikissa oppimisympäristöissä. Hyvä työrauha sekä ystävällinen ja kiireetön ilmapiiri tukevat oppimista.

2. PEDAGOGISEN SUUNNITTELUTYÖN LÄHTÖKOHDAT JA ARVOT

2.1. Esi- ja perusopetuksen tehtävä on lapsen ja nuoren kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen

On tärkeää, että varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus muodostavat lasten kasvun ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden.

Esi- ja perusopetus perustuvat käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksestä. Jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi, nähdyksi, huomioon otetuksi ja ymmärretyksi yksilönä ja yhteisönsä jäsenenä. Esi- ja perusopetuksen yhteinen tehtävä on kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen.

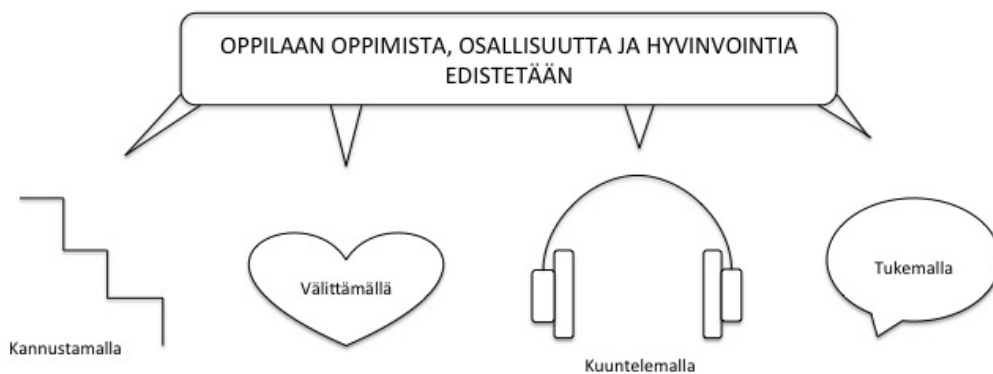
Lapsilla on oikeus oppia sekä rakentaa käsitystään itsestään ja maailmasta omien lähtökohtiensa mukaisesti. Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumiseen koulutyössä.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan lapset omaksuvat uusia tietoja ja taitoja vuorovaikutuksessa toisten lasten, opettajien, eri yhteisöjen ja lähiympäristön kanssa. Oppiminen on kokonaisvaltainen tapahtuma, jossa toiminta, tunteet, aistihavainnot, keholliset kokemukset ja ajattelu yhdistyvät.

Esiopetuksen toimintavuoden aikana esi- ja alkuopetuksen opettajat noudattavat yhdessä koottua vuosikelloa. Esi- ja alkuopetuksen ymmärtäminen vuosiluokkakokonaisuutena olisi myös ideaalinen tilanne, jolloin otettaisiin huomioon paremmin oppijoiden osaaminen siirryttäessä perusopetukseen. Esiopetuksessa tulee ottaa huomioon myös lasten tarvitsema hoito ja huolenpito. Leikki eri muodoissaan on keskeistä esiopetuksen toiminnassa.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppiminen on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista. Kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat ajattelun ja oppimisen kannalta olennaisia. Uusien tietojen ja taitojen oppimisen rinnalla oppilas oppii refleктоimaan oppimistaan, kokemuksiaan ja tunteitaan. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittämiseen. Se rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Opetus edistää osallisuutta ja kestävää elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustamiseen. Perusopetusta kehitetään inklusioperiaatteen mukaisesti.

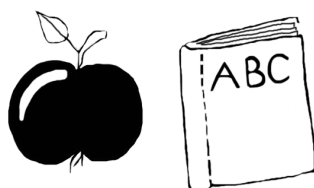

Kuva 3. Oppilaan hyvinvoinnin edistäminen perusopetuksessa

Perusopetuksen polku (vuosiluokat 1–9) jaetaan opetussuunnitelmassamme kolmeen vuosiluokkakokonaisuuteen. Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioimista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

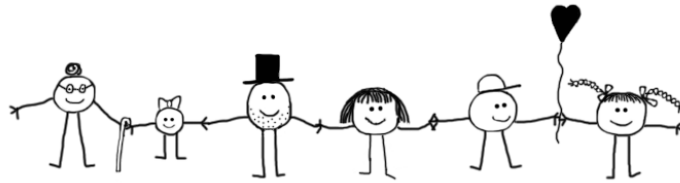
Koululaisena kasvaminen (vuosiluokat 1–2)

MAALISKUU						
Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai	La	Su
1	2	3	4 HISTORIAN PROJEKTI	5	6	7 PÄIBIS
8	9 BILSAN LÄKSYT	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19 RUOSTA KEHITÄ RUOSTIN VERBIT	20	21
22	23	24 Maailman Kac!	25	26	27 TREENIT	28
29	30	31				

Oppijana kehittyminen (vuosiluokat 3–6)

*Yhteisön jäsenenä kasvaminen
(vuosiluokat 7–9)*

Kauniaisten suomenkielisessä esi- ja perusopetuksessa järjestetään myös ruotsin kielikylpyopetusta.

2.2. Tulevaisuuden pedagogisten ratkaisujen suunnittelu perustuu yhteiseen unelmaamme koulusta

Kauniaisten kaupungin visio 2023–2030: Aikaansaava, hyvinvoiva ja resurssiviisaasti tulevaisuutta rakentava, elävästi kaksikielinen ja monikulttuurinen Grani.

Pedagogisessa suunnitelmassa on huomioitu strategian kolmen teeman “Avoin, rohkea ja innovatiivinen”, “Resurssiviisas Kauniainen” ja “Kaikki mukaan” tavoitteista erityisesti seuraavat:

- Kokonaisvaltainen hyvinvointi
- Ehea oppimispolku tulevaisuuteen
 - Jokaisella on oikeus kasvaa potentiaaliinsa
 - Läpi elämän
 - Laadukas oppiminen
- Kaikessa toiminnassa luodaan turvallinen ympäristö, missä kiusaamiseen puututaan aina

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen toiminta-ajatus

Unelmakoulun pedagogiikka perustuu humanistiseen ihmiskäsitykseen. Sen mukaisesti koulussa vallitsee innostava ja avoin ilmapiiri, jossa oppilas on pedagogiikan ja toiminnan keskiössä. Korostamme oppilaiden osallisuutta ja yhdessä tekemistä. Yhdessä oppilaan ja kodin kanssa vahvistamme oppilaan positiivisen minäkuvan kehittymistä ja hänen kasvamistaan yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi.

Opettaja on oppimisen mahdollistaja. Opettajan eettisyys on pedagogiikan ja toiminnan kivijalka. Tavoitteenamme on oppijan ilon, uteliaisuuden, sisäisen motivaation ja intohimon sytyttäminen.

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen tulevaisuusohjelma 2017–2021 (2017)

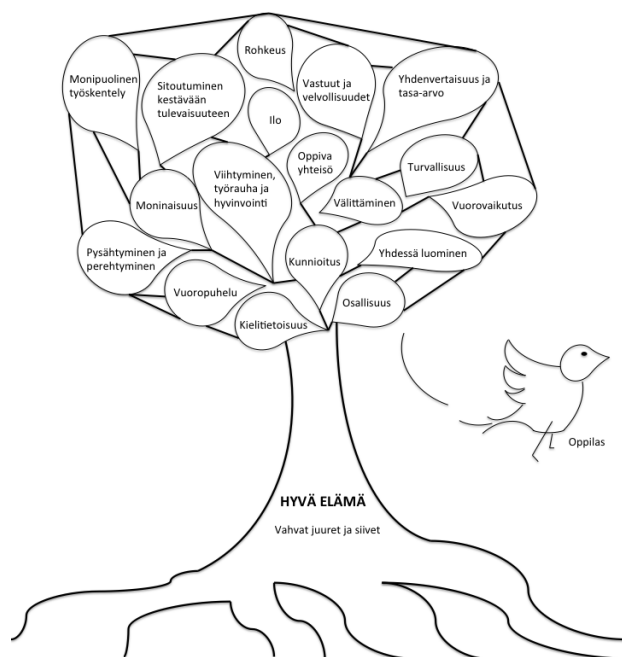
Kauniaisten suomenkielisessä perusopetuksessa on toteutettu kolme tulevaisuusprosessia, Tulevaisuusohjelmat 2009–2013, 2013–2017 ja 2017–2021. Tulevaisuusohjelma linjaa tulevaisuuden tavoitteita ja toimintatapoja Kauniaisten suomenkielisessä perusopetuksessa. Se toteuttaa myös Kauniaisten kaupungin strategiaa. Tulevaisuusohjelma kuvaa, miten kehitämme oppimista ja opetusta. Tulevaisuusohjelma 2017–2021 oli nimeltään “WOW! Linnunradan käsikirja Kauniaisten perusopetukselle”.

Kauniaisten perusopetus valmentaa lapsia ja nuoria tulevaisuuden elämää varten - WOW! tehdään yhdessä:

- *Kasvatamme muutokselle myönteisiä lapsia ja nuoria, joilla on halua ja kykyä oppia uutta ja ottaa uusia toimintatapoja käyttöön.*
- *Kannustamme heitä kanssaihmisten hyvän huomioiden oman polun luomiseen kohti onnellisuutta ja omien unelmien mahdollistamista.*
- *Rohkaisemme sinnikkyytteen määrätietoisen tekemisen ja kokeilemisen kautta.*

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen tulevaisuusohjelma 2017–2021 (2017)

Ajatus jokaisen oppijan, niin oppilaan kuin aikuisen, omasta hyvästä elämästä on ollut hyvin vahvasti läsnä Kauniaisten suomenkielisessä perusopetuksen kehittämisessä läpi kaikkien tulevaisuusohjelmien.

Kuva 3. Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma 2016

Nämä edellä kuvatut ajatukset haluttiin lähtökohdaksi tulevaisuuden oppimisympäristöjen suunnittelulle.

2.3. Millaista yhtenäisen perusopetuksen pedagogiikkaa haluamme yhdessä toteuttaa?

Hyvinvoinnin vahvistaminen

Vahvistamme koko kouluyhteisön **hyvinvointia** määrätietoisesti; se on oppimisen perusta. (Tulevaisuusohjelma WOW)

Hyvinvoinnista huolehtiminen kuuluu kaikille kouluyhteisön jäsenille.

Yhteistoiminta kotien kanssa edistää hyvinvointia. Oppimisympäristöjen kehittäminen on osa hyvinvoinnin vahvistamista.

OPS 2014 "Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen"

Kokeilukulttuuri ja teknologia

Lisäämme luovuutta ja syvennämme oppimista **kokeilemalla uutta** ja haastamalla perusolettamuksia, uskallamme myös epäonnistua. Olemme **teknologia**halukkaita, meillä on kykyä ja halukkuutta omaksua uutta tekemisen tapaa.

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen tulevaisuusohjelma 2017–2021 (2017)

Yhdyskuntapedagoginen näkökulma

Kasvamme globalisaatioon; se on yhteyttä ja **huolenpitoa ympäristöstä ja toisistamme** koko universumin tasolla. Vahvistamme sosiaalisia taitoja ja hyvän tekemisen tahtoa; **yhteinen tekeminen** on meille tärkeää.

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen tulevaisuusohjelma 2017–2021 (2017)

Henkilökunta on koonnut esimerkkejä siitä, miten yllä olevia kolmea tavoitetta tulee huomioida tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä. Tarkastelun näkökulmina ovat sisäilman laatu, tilojen valaistus, akustiset olosuhteet, ekologisuus, ergonomia, esteettisyys, esteettömyys, viihtyisyys, järjestys, siisteys ja turvallisuus. (Liite 4)

2.3.1. Yhdessä olemme enemmän eli yhteisopettajuus hyvinvoinnin vahvistajana

Kun halu yhteistyöhön lähtee työntekijästä itsestään, yhteisopettajuus saa hienon alustan onnistua ja kehittyä tavaksi tehdä työtä. Asiat saattavat lokahtaa paikoilleen, kun on joku jonka kanssa saa jakaa arkea. Joku, jonka kanssa saa jakaa oppilaat ja miettiä yhdessä heidän parastaan kaikissa asioissa. Joku, jonka kanssa voi suunnitella tulevaa opetusta, jakaa työtaakkaa ja osaamistaan arjessa. Mieleen tulevista asioista voidaan puhua heti eikä vasta viikkopalaverissa.

Hämäläinen, S. & Tiusanen, P. (2020)

Eräs haastatelluista opettajista totesi, että: "Olen sen verran "yksilöopettaja", etten ollut erityisen innostunut tiimiopettajuudesta. Vuoden jälkeen olin yllättynyt siitä, että pidin järjestelystä."

Antila, H., Heikkilä, M. & Tapani, A. (2022)

Tutkimuksen keskeisimpien tulosten mukaan opettajat kokevat yhteisopettajuudesta olevan paljon hyötyä. Hyöty nähdään oppilaan saamalla hyödyllä, työmäärän vähentymisellä, arjen jakamisella, kollegan tuella ja omalla ammatillisella kehittyemisellä. Yhteisopettajuudella on sekä positiivisia että negatiivisia vaikutteita työhyvinvointiin. Opettajat kokevat yhteisopettajuuden tukevan vahvasti omaa työhyvinvointia, kun koulun resurssit ovat riittävät ja henkilökemiat toimivat.

Saharinen, I. (2020)

YHTEISOPETUKSEN HYÖDYT:

- *helpottaa oppilaiden erilaisuuden huomioon ottamista*
- *enemmän aikaa oppilaille*
- *monipuolistaa opetusta*
- *tarjoaa oppilaille sosiaalisen mallin yhteistyöstä*
- *lisää yhteisöllisyyttä ja työrauhaa*
- *edistää opettajan ammatillista kasvua*

Pulkkinen, J. & Rytivaara, A. (2015)

Yhteisopettajuudella tarkoitetaan useamman opettajan yhdessä suunnittelemaa, toteuttamaa ja arvioimaa opetusta. Yhteisopettajuus näyttäytyy kehittyvänä, mutta selkeästi inklusiota tukevana opetuksen tapana.

Sirkko, R., Takala, M., & Muukkonen, H. (2020)

Yhteisopettajuudella on monenlaisia muotoja, nimikkeitä ja kehitysportaita. Teemana se nousee vahvasti monesta uudesta koulusta. Uusi tekemisen tapa koskettaa koko kouluyhteisöä ja perusopetusta. Siksi yhteisopettajuuden toimintamallien kehittämiseksi perusopetuksen yhteinen arvokeskustelu ja määrittely siitä, mitä tarkoitamme yhteisopettajuudella, on ensiarvoisen tärkeää. Toimivan, koko kouluyhteisöä tukevan yhteisopettajuuden rakentamiseksi tulee suunnitella, toteuttaa ja mahdollistaa monipuolista, pitkäjänteistä henkilökunnan koulutusta.

Oppimisympäristöjen kehittämisessä on tärkeää huomioida yhteisopettajuuden arkea tukevat tilat ja valmistautuminen niissä toimimiseen. Joustavat tilaratkaisut mahdollistaisivat luontevan erilaisissa ryhmissä toimimisen ja aikuisten yhteistyön. Uuden koulun tulisi antaa mahdollisuus avointen tilojen käyttöön opetuksessa ja oppimisessa oppilaille ja opettajille sopivalla tavalla.

KAUNIAISTEN SUOMENKIELISEN PERUSOPETUKSEN HENKILÖKUNNAN MIETTEITÄ YHTEISOPETTAJUUDESTA SYKSYLLÄ 2022

Yhteisopettajuus hyvinvoinnin vahvistajana

- joustavuus ja muunneltavuus ryhmittelyissä
- jaettu vastuu ja sujuva yhteistyö
- vastakohdat toistensa täydentäjinä – toisaalta jo valmiiksi sujuva yhteistyö
- kokeilunhalu ja uskallus yrittää → Miten tähän voidaan käytännössä rohkaista ja ohjata? → Jokainen opettaja on vastuussa myös siitä, että toinen saa positiivisia kokemuksia yhteisopettajuudesta.
- lähikollegayhteistyö oppiaineen sisällä → esim. erilaisten koulutustaustojen ja osaamisen jakaminen ja hyödyntäminen
- yhteistyö eri oppiaineiden välillä → Mitä annettavaa esim. eri oppiaineilla ja niille tyypillisillä opetuskäytänteillä ja -tyyleillä on toisille oppiaineille?
- luokanopettajan ja aineenopettajan yhteistyö
 - lisähyödyt nivellykseen ja oppilaantuntemukseen
 - monenikäisiä oppijoita yhdessä saman teeman äärellä → vertaisoppiminen
 - luokanopettajien tietotaito ryhmän ohjaamisesta aineenopettajien hyödyksi
 - aineenopettajien tietotaito tietyistä oppiaineista/-aineista luokanopettajien hyödyksi
 - mahdollisuudet eriyttämiseen
- kaikilla ei ole lähikollegoita omassa koulussa → Voisiko niitä löytyä ja yhteistyötä luoda tai tiivistää alakoulun ja yläkoulun yhdistävällä yhteisopettajuudella?
- kaksoiskelpoiset opettajat voimavarana koko yhtenäisessä perusopetuksessa (esimerkiksi oppimisen tuen järjestämisessä)

“Kun puhun nyt yhteisopettajuudesta, niin minun päässä yhteisopettajuus tarkoittaa sitä, että yhteisen suunnittelun lisäksi aineenopettajilla on yhteiset oppilaat, joista kaikilla on tasapuolinen opetus- ja arviointivastuu. Pelkästään kollegan kanssa tehty suunnitelma tai aineenopettaja+erityisopettaja tai aineenope+resurssiopettaja -yhdistelmä oppitunneilla ei tuo samanlaista lisäarvoa, jota aineenopettajakollega voi työhön tuoda. 2–3 aineenopettajaa + erityisopettaja tai muu resurssi voisi toimia. Tukiresurssia saisi kohdennettua näin varmasti nykyistä tehokkaammin ja oppilaita olisi mahdollista jakaa tuen tarpeen mukaan paremmin pienempiin ryhmiin.”

“Kun kollegan/kollegojen kanssa olisi yhteinen suunnittelu- ja opetusvastuu sekä erityisesti arviointivastuu, loisi tämä varmasti tasapuolisuuden kokemuksen oppilaille. Ei olisi aihetta sellaiselle puheelle, että toisen opettajan arviointi on löysemää kuin toisen tai yhden opettajan opetustyyli ei sovi. Oppilas pääsisi opiskelemaan jopa kolmen eri aineenopettajan kanssa ja arviointi olisi opettajien yhteisnäkemys oppilaan osaamisesta.”

“Lisäksi yhteisopettajuuden etuna olisi se, että yhden opettajan poissaoloista huolimatta oppitunnit pyörisi sisällöiltään todennäköisesti aiempaa paremmin. Sijaisten työtä saisi tuettua myös paremmin... olettaen tietenkin, että sijainen palkataan aina puuttuvan opettajan tilalle. Tilojen tulisi tukea yhteisopettajuutta. Iso porukka samassa tilassa ei ole ratkaisu.”

“Kommentoin Helsingin Sanomien juttua (HS 11.10.2021) tänne. Lapseni opiskelee alakoulussa vastaavanlaisessa oppimisympäristössä. Luokalla on 51 oppilasta, kaksi opettajaa ja yksi erityisopettaja. Introvertti lapsi on sopeutunut luokalle häkellyttävän hyvin ja nauttii, kun on tarkat struktuurit päivissä. Noin ison luokan hallinta ja toimivuus edellyttää opettajien saumatonta yhteistyötä ja selkeitä pelisääntöjä. Tuen tarpeitakin luokalla on. Miinuspuolena se, että sosiaaliset lapset kuormittuvat herkästi, kun kokevat että pitää olla kaikkien kaveri ja energiaa menee siihen. Myös vanhemmissa herättänyt vastustusta, jopa enemmän kuin oppilaissa. Ehdoton plussapuoli se, että oppilaat oppivat ottamaan vastuuta työskentelystään ja ovat omatoimisia. Tottuvat työskentelemään eri kokoonpanoissa pienestä pitäen. Kaksi opettajaa hyvä, jos toisen kanssa kemiat ei jostain syystä kohtaa. Oman kokemuksen mukaan toimiva järjestely, tosin noin avoin oppimisympäristö ei ole kuin Hämeenkylässä.”

2.3.2. Hyvinvointiopetuksen polku varhaiskasvatuksesta perusopetuksen loppuun saakka

Hyvinvointitaidot ovat opittavia ja harjoiteltavia taitoja, kuten tietoisuus-, onnellisuus-, vahvuus- ja tunnetaitoja, itsensä johtamisen taitoja, ihmissuhde- ja vuorovaikutustaitoja sekä hyvän tekemisen taitoja.

Kauniaisten suomenkielisessä perusopetuksessa on vuosiluokkien 7–9 oppilaiden tuntijaossa paikallinen oppilaan hyvinvointi -oppiaine, jota opettavat positiivisen pedagogiikan ja laaja-alaisen hyvinvointiopetuksen opettajankoulutuksen suorittaneet opettajat. Koko perusopetuksen laajuista hyvinvointiopetuksen opetussuunnitelmaa valmistellaan parhaillaan, ja sen myötä suunnitelmallinen hyvinvointiopetus laajenee myös vuosiluokille 1–6. Opetuksen järjestäjä on mahdollistanut positiivisen pedagogiikan ja laaja-alaisen hyvinvointiopetuksen koulutusta laajasti varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilökunnalle.

Oppimisympäristöt ja työtavat oppilaan hyvinvointi -oppiaineessa

Oppiaineelle ominaiset työtavat ovat monipuoliset, oppilaiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Ohjausmuotona käytetään pääasiallisesti ratkaisukeskeisen valmennuksen menetelmiä, joissa korostetaan vuorovaikutteista ja

keskustelevaa oppimista. Aiheita lähestytään keskustellen, kysyen, yhdessä pohtien ja jokaisen mielipiteitä ja ajatuksia kunnioittaen. Oppilaille annetaan mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa työtapojen valintaan.

Oppimisympäristöt ovat monipuoliset ja joustavat: oppilas oppii ja harjoittaa taitojaan sekä koulussa, yhteisöissä, lähialueella että eri toimijoiden kanssa Kauniaisissa. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa tulee huomioida, että ne mahdollistavat hyvinvointitaitojen harjoittamisen yksin ja yhdessä mahdollisimman luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Tämän lisäksi ne tukevat oppilaiden tunnetta vapaaehtoisuudesta, kyvykkyydestä ja yhteenkuuluvuudesta eli vahvistavat sisäistä motivaatiota.

Opetus suunnitellaan siten, että se mahdollistaa yhteistyön muiden oppiaineiden kanssa. Yhteistyö suunnitellaan tarkemmin lukuvuosittain.

Kauniaisten perusopetuksen opetussuunnitelma 2016

2.3.3. Hyvinvointia edistävät oppimisympäristöt

Hyvinvointia tukevat oppimisympäristöt luovat edellytykset oppia, kehittyä ja kasvaa ihmisenä sekä oppijana. Tämän lisäksi ne luovat puitteet vahvuuksien löytämiselle ja hyödyntämiselle oppimisessa ja elämässä yleensä.

Oppimisympäristössä työskentelevät ihmiset, niin henkilökunta kuin oppijatkin, luovat omalla toiminnallaan yhteisen hengen eli ilmapiirin. Ryhmähenki, ryhmäytyminen ja tuttuus luovat turvallisuutta, avoimuutta ja sen mukana hyvinvointia. Ryhmäyttämiseen ja ryhmäytymiseen tulisi olla tilaa ja aikaa erityisesti lukuvuoden alussa, jolloin luodaan pohja koko vuoden työskentelylle. Yhteinen koulurakennus mahdollistaa oppijoiden tutustumisen koko henkilökuntaan ja kouluyhteisöön ja luo myös turvaa. Henkilökunnan päivittäiset kohtaamiset rauhallisessa oppimisympäristössä, henkilökunnan tilassa, luovat puitteet yhteisiin keskusteluihin, ideointiin ja uuden luomiseen.

Oppijoiden hyvinvointiin vaikuttaa olennaisesti se, että he saavat tarvitsemaansa tukea ajoissa ja riittävästi. Oppimisympäristön tilojen muunneltavuus ja monikäyttöisyys mahdollistavat nopeankin reagoinnin kulloinkin tarvittaviin muutoksiin ja toimenpiteisiin (esimerkiksi rauhoittumistilat ja muut pienryhmätilat). Oppilashuoltohenkilöstön riittävyys, resursointi ja tavoitettavuus edistävät koko kouluyhteisön hyvinvointia turvallisena oppimisympäristönä.

Yhteisöllisyyden vahvistamiseksi oppilailla tulisi olla välituntialueiden lisäksi muitakin kohtaamispaikkoja kuten koulun nuorisotyöntekijöiden tilat ja yhteiset aula-alueet.

2.3.4. Koulu hyvinvoinnin vahvistajana ja kohtaamisten paikkana

Koulun merkitys on oppilaan hyvinvoinnin kannalta keskeinen, koska hän viettää siellä paljon aikaa. Koulun ollessa luonteva paikka koko lähiyhteisön toiminnalle ja kohtaamiselle se tukee oppilasta koko hänen kasvu- ja koulupolkunsa ajan.

Yhteistyön ja kommunikoinnin kodin ja koulun välillä tulee olla saumatonta, jatkuvaa ja helppoa. Yhteistyö mahdollistetaan lähikontaktien lisäksi erilaisin koulutuksen järjestäjän tarjoamin yhteydenpitokanavin. Koulu ja perheyhteisö kohtaavat useissa eri tilanteissa kuten arviointi-, kolmikanta- ja Lapset puheeksi -keskusteluissa, vanhempainilloissa sekä erilaisissa kotiväen tapaamishetkissä.

Kun koulu on paikka, johon on helppo kokoontua ja tulla, kasvun tukemisesta tulee aidosti oppilaan elämään vaikuttavien aikuisten asia. Huoltajien sekä opetus- ja kasvatushenkilöstön lisäksi tämä voi tarkoittaa esimerkiksi harrastustoiminnan ohjaajia, luokkamummoja ja -vaareja, nuorisotyön ja seurakunnan toimijoita, kulttuuritulkkeja tai monikielisiä ohjaajia sekä sosiaalitoimen henkilöstöä. Yksittäisen luokan tai suuremman oppilasryhmän asioissa ovat mukana esimerkiksi Kauniaisten kouluyhdistys ry sekä luokkavanhemmat ja -isovanhemmat.

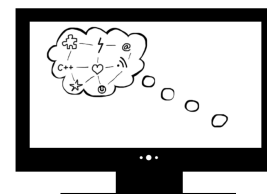
Kohtaamispaikkana koulu on olemassa myös muita kuin siellä päivisin opiskelevia ja työskenteleviä varten. Parhaimmillaan koulu voi olla aktiivinen toimintaympäristö myös esimerkiksi harrastuskäytön ja vapaan sivistystoimen toiminnan kautta. Iltakäytössä voivat olla esimerkiksi kuntosali, erilaiset omatoimi- ja monitoimityötilat tai vaikkapa Helmet-sivukirjasto. Tällaisten tilojen yhteiskäyttö vahvistaa yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia ja tekee koulurakennuksesta paikan, johon kaikki voivat tuntea kuuluvansa ja olevansa tervetulleita.

Koulurakennusta koko kylän oppimisympäristönä kuvataan tarkemmin luvussa 3.3.

2.3.5. Teknologia ja kokeilukulttuuri

Lisäämme luovuutta ja syvennämme oppimista kokeilemalla uutta ja haastamalla perusolettamuksia, uskallamme myös epäonnistua.

*Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen tulevaisuusohjelma 2017–2021
(2017)*

Kokeilukulttuurin tavoitteena on rohkaista oppijaa tekemään käytännön kokeiluja ja yhdistelemään aiemmin opittua uusiin esille tuleviin asioihin ja ilmiöihin. Teknologian mielekäs ja turvallinen käyttö on maker-kulttuurissa tärkeässä osassa mahdollistaen monipuoliset havainnot ja niistä tehtävät johtopäätökset. Luovassa toiminnassa on tärkeää haastaa perusolettamuksia ja kasvattaa uskallusta sietää epäonnistumisia.

Verkon digitaalisissa oppimisympäristöissä toteutuvat suurelta osin samat lainalaisuudet kuin fyysisissä ympäristöissä. Tärkeää on, että ihmiset kokevat ympäristön omakseen, voivat muokata sitä ja tuntea olevansa vastuussa siitä. Samoin tärkeää on mahdollisuus älylliseen yhteistoimintaan muiden kanssa. Käyttäjien lähtökohtaiseen hyväntahtoisuuteen ja haluun toimia yhteisen hyvän nimissä kannattaa luottaa. Esimerkiksi tietosuojan tai mahdollisen kiusaamisen nimissä toiminnan rajoittamista tulee pohtia kriittisesti, vaikka rajoituksiin ensikatsomalta näyttäisi olevan hyvät perusteet. Jos kukaan ei koskaan voi toimia väärin, koska tietojärjestelmä ei sitä mahdollista, ei yhteisö myöskään koskaan pysty keskustelemaan aiheesta ja näin oppimaan normeja ja yhteisiä sääntöjä.

Leinonen T. & Mäkelä M. (2022)

Oppijalla on käytössään henkilökohtainen digilaite. Tulevaisuuden osajina oppijoiden täytyy hallita erilaisia digitaalisia alustoja, jolloin myös monipuolisten digitaitojen merkitys korostuu.

Voimme olettaa, että muutaman vuoden kuluttua saatavilla on enemmän ja kohtuuhintaisia taulutietokoneita, joita voi käyttää kynää muistuttavalla piirtimellä. Näiden myötä voidaan hyödyntää kynän ja paperin sekä tietotekniikan parhaita ominaisuuksia. Käden ja aivojen motorinen yhteistoiminta auttaa ajattelua ja tietotekniikka huolehtii muistiinpanojen tallentamisesta myöhempää käyttöä varten. Tällöin vaikka ryhmä, jossa kaikki käyttävät tällaisia laitteita, voi jakaa muistiinpanot keskenään tai tehdä niitä yhdessä.

Leinonen T. & Mäkelä M. (2022)

Digilaitteiden lisäksi monipuolinen oppimisympäristö tarjoaa erilaisia sovelluksia oppimisen tueksi. Ohjelmoinnin ja robotiikan perusteet ovat oppilaille tuttuja. Sähköisten materiaalien ja oppimisympäristöjen toimivuus varmistetaan yhteensopivilla laitteilla ja alustoilla sujuvine kirjautumisineen. Oppimisympäristön laitteet ovat liitettävyydeltään yhdenmukaisia, ja eri oppimistiloissa laitteet toimivat loogisesti yhteen. Kattava langaton verkkoyhteys on edellytys toimivalle digiympäristölle.

Opetustiloissa on useita näyttöjä, joihin oppijat voivat heijastaa ohjeita, valmiita tuotoksia sekä työryhmien esityksiä. Näyttöjä on myös eriytystiloissa sekä kaikille yhteisissä tiloissa. Tällöin informaatiota on nähtävissä myös työskenneltäessä eri tilanteissa ja paikoissa

opetustilan ulkopuolella.

Digitaalinen nuorisotyö on tärkeää nuorten kohtaamisessa. Tällaisesta esimerkkinä ovat alustat, jotka mahdollistavat turvalliset digitaaliset kohtaamiset lasten ja nuorten kanssa ja heidän välillään.

Lapsille ja nuorille digilaitteet ovat jo tärkeä osa arkea. Kasvattajat luonnollisesti huolehtivat siitä, että lapset eivät vietä koko koulupäivää ruudun ääressä. Kaikkea ei voi eikä kannatakaan nähdä digitaalisena, vaikka materiaalit ja laitteet ovat toimiessaan vahvana oppimisen tukena.

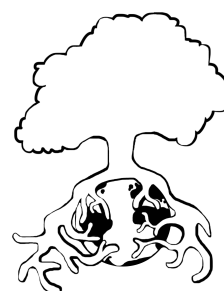
Tarjolla olevien opetusteknologisten sovellusten mahdollisuudet ja ominaisuudet paranevat koko ajan. Jokaisen lapsen ja nuoren toimijuutta ja osallisuuden kokemusta tietotekniikan käyttäjänä tulee vahvistaa. Esi- ja perusopetuksessa kokeillaan ketterästi ja rohkeasti erilaisia uusia digimaailman mahdollisuuksia yhdessä sivistystoimen oppimisympäristökehittäjän ja Digilab-toiminnan kanssa. Tulevaisuudessa uusia tutkimisen, kokemisen ja oppimisen mahdollisuuksia luodaan VR/AR/XR-virtuaalitekniikoilla. Aktiivinen kehitystoiminta on mahdollista, kun koulussa on virtuaaliluokka, jossa pääsee testaamaan uusia teknologioita. Uusiin ulottuvuuksiin digitaalisissa oppimisympäristöissä onkin hyvin tärkeää kurkistella yhdessä lasten ja nuorten kanssa.

2.3.6. Yhdyskuntapedagoginen lähtökohta

Kasvamme globalisaatioon; pidämme yhteyttä toisiimme ja huolehdimme ympäristöstä ja toisistamme koko universumin tasolla.

Vahvistamme sosiaalisia taitoja ja hyvän tekemisen tahtoa; yhteinen tekeminen on meille tärkeää.

Globalisaatiolla tarkoitetaan globaalia toimintaa ja kanssakäymistä mutta samaan aikaan paikallisen yhteisön, yhteistyön ja ympäristön tärkeyttä. Yhdessä tekeminen alkaa lähiyhteisöstä. Voimme olla samalla sekä paikallisia että globaaleja. Tulevaisuudessa myös avaruus on toiminta-alueitamme.

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen tulevaisuusohjelma 2017–2021 (2017)

Tavoitteena hyvä elämä – kokemus elämän merkityksellisyydestä

Raimo Nevalainen ja Eija Kimonen (2020) ehdottavat Emily Esfahani Smithiä (2017) mukaillen, että merkityksellisen ja mielekkään elämän etsiminen oppimisympäristöjen kehittämisessä voisi perustua elämäkeskeisen oppimisen lähtökohtiin:

- Ihmisen keskeinen perustarve on yhteenkuuluvuuden tunne. Miten voidaan tukea oman yhteisön kehittämistä ja osallisuutta siinä? (Yhteys koulun ulkopuoliseen elämään)
- Hyvien asioiden tekeminen omalle lähiyhteisölle, sen luonnolle ja ihmisten elämälle (Tarkoituksellinen oppiminen koulun ulkopuolella)
- Kokemuksista kirjoittamalla voi jäsentää maailmaa ja löytää uusia ulottuvuuksia merkityksellisyydestä. (Kokemusten reflektointi)
- Autenttisissa oppimisympäristöissä oppilas voi hahmottaa kokonaisuuksia ja kokea olevansa osa jotakin suurempaa, esim. luonto- ja taidekokemuksien kautta. (Kokonaisuuksien hahmottaminen)

Nevalainen, R. & Kimonen, E. (2020)

Esi- ja perusopetus on osa kaupunkia ja sen aktiivinen toimija. Koulu on yhteydessä lähiympäristöön, yhteiskuntaan ja muuhun maailmaan – jopa kenties avaruuteen – monin tavoin. Yhteys rakentuu oppiaineiden sisällöissä, laaja-alaisen osaamisen tavoitteissa (erityisesti L7 ”Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen”) ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa sekä esimerkiksi yhteyksissä ystävyyskouluihin ja tiedeyhteisöihin lähellä ja maailmalla.

Kaupunki voi parhaimmillaan olla mitä mainioin tila oppimiselle. – – Yhdessä oleskelu puistoissa, katukahvilassa tai kyläkaupan terassilla ei ole välttämättä maleksimista vaan parhaimmillaan yhteisen oppimisen tilan luomista. Tähänkin voivat päiväkotit ja koulu osaltaan vaikuttaa sekä näiden merkityksellisyyttä korostamalla että esittelemällä kylän tai kaupungin oppimisympäristönä, jota pystytään hyödyntämään monilla erilaisilla oppimista edistävillä tavoilla. Leikki, liikkuminen, yhteisöllisyys, historialliset kerrostumat ja aktiivinen kansalaistoiminta kuuluvat kaupunkitilaan ja luovat pohjaa yhteiselle kasvamiselle ja oppimiselle.

Leinonen T. & Mäkelä M. (2022)

Hyvän tekeminen muille edistää tutkitusti omaa ja myös ryhmän hyvinvointia. Hyvän tekeminen edistää hyvinvointia koko yhteiskunnassa. Arjessa hyvän tekeminen näkyy monenlaisina pieninä ja suurempina tekoina – ensisijaisesti olemalla ystävällinen, reilu ja kannustava kaikkia oppimisympäristön jäseniä kohtaan. Yhteisöllisellä oppilashuollolla ja koko kouluyhteisön yhteisellä hyvinvointityöllä on näiden arjen tekojen vahvistamisessa tärkeä rooli.

Hyvän tekeminen kuuluu Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelmassa myös oppilaan hyvinvointi -oppiaineen sisältöihin:

S7 Hyvän tekeminen: Sisällöissä pohditaan sekä pienten että suurempien hyvien tekojen tekemistä muille hyvinvoinnin kannalta. Keskeisenä sisältönä on hyvän tekeminen käytännön tasolla: oppilaat suunnittelevat ja toteuttavat hyvän tekemistä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Teot voidaan toteuttaa joko yksin tai ryhmän kanssa. Yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa on luontevaa.

Kauniaisten perusopetuksen opetussuunnitelma 2016, luku 15

Kaupungin yhteisessä vuoden 2023 aikana valmistuvassa hyvinvointi-opetussuunnitelmassa hyvän tekeminen tulee olemaan yksi oppimisen tavoite kaikenikäisillä. Seitsemäsluokkalaiset toteuttavat myös perinteisesti vuosittain monialaisen oppimiskokonaisuuden, jonka teemana on hyvän tekeminen.

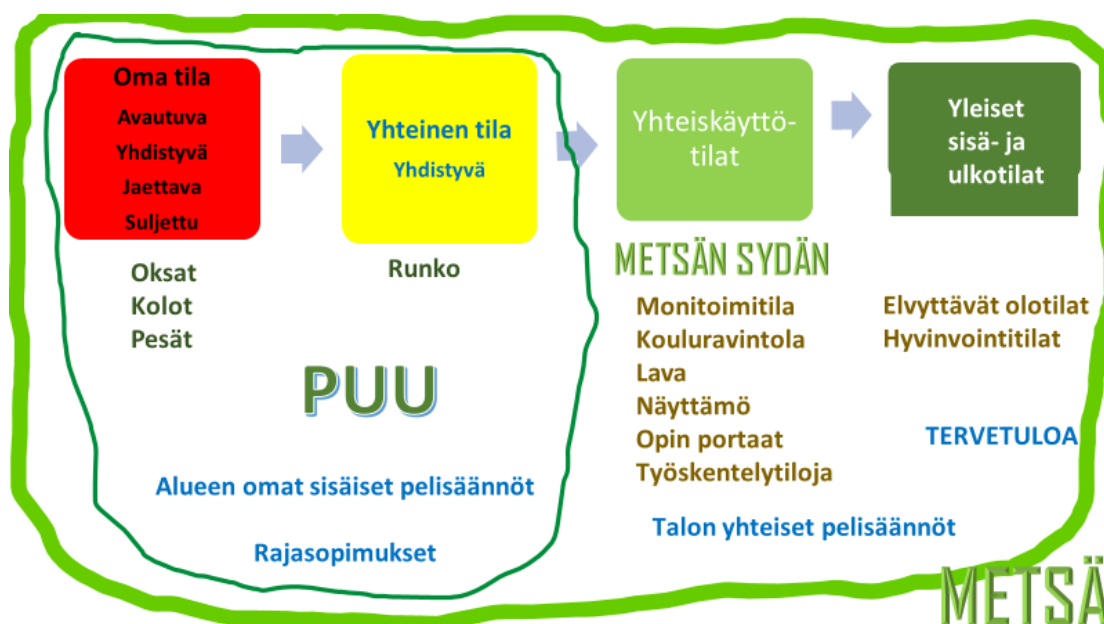
3. OPPIMISYMPÄRISTÖ

Opetussuunnitelman perusteissa 2014 on erikseen mainittu kymmenen asiaa, jotka on otettava huomioon perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä. Nämä ovat **ergonomia, ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys**. Pedagogista suunnitelmaa tehtäessä nämä kymmenen asiaa on otettu työskentelyn lähtökohdiksi. Näiden lisäksi lisäsimme myös **turvallisuuden** tärkeimpien työskentelyä ohjaavien tekijöiden joukkoon.

Inklusiivinen ajattelu eli kaikkien oppijoiden oikeus osallistua yhteiseen opetukseen tulisi tilojen lisäksi ottaa huomioon myös psyykkisen ja sosiaalisen oppimisympäristön rakentamisessa sekä toiminnan käytännön järjestelyissä. Hyvässä oppimisen tilassa kaikki mahtuvat tasa-arvoisina ja yhdenvertaisina mukaan, mutta nykyään ajatellaan usein myös opetuksen yksilöllistämistä ja erilaisten oppijoiden tarpeisiin vastaamista entistä enemmän. Tällaiset yksilölliset ratkaisut ja erilaiset kasvun ja oppimisen tukimuodot vaikuttavat myös tilatarpeisiin ja -ratkaisuihin. Tilojen tulee ensinnäkin olla kaikille fyysisesti saavutettavia ja esteettömiä, mutta toisaalta niissä tulisi näkyä myös käyttäjien psyykkinen, sosiaalinen ja kulttuurillinen monimuotoisuus.

Leinonen T. & Mäkelä M. (2022)

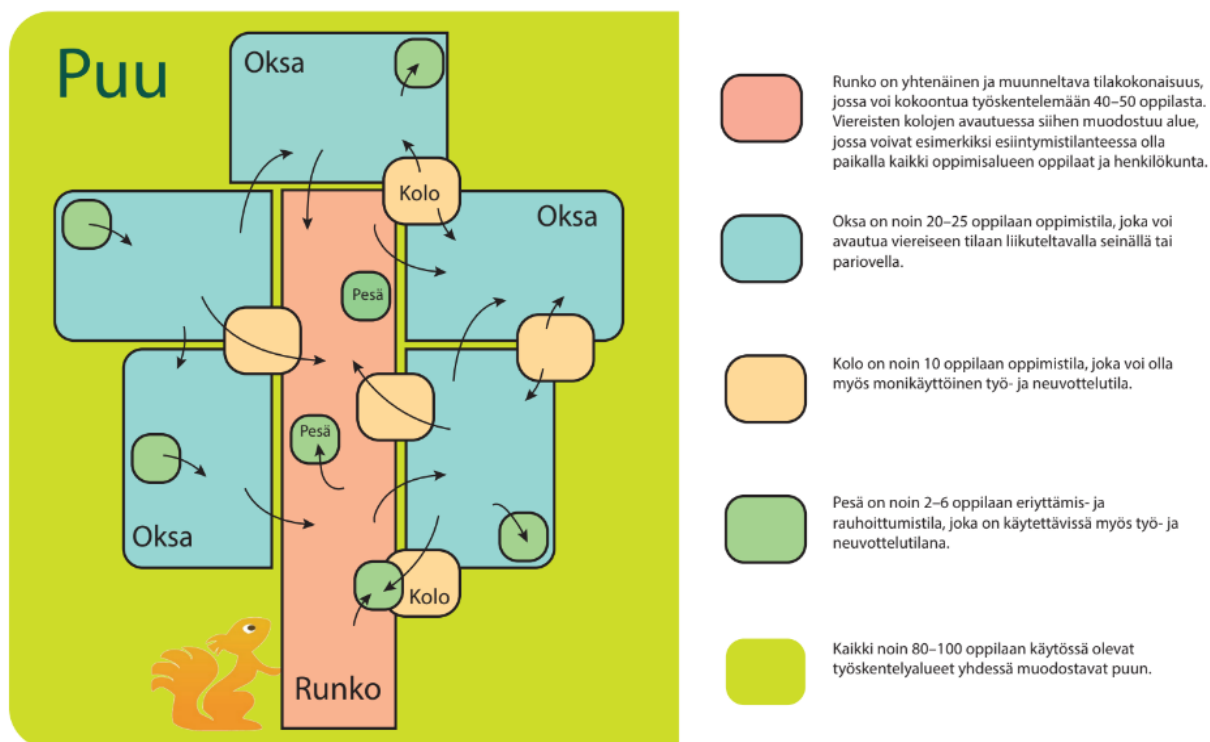
Perusopetuksen henkilökunnan tiimit ovat työstäneet pedagogista suunnitelmaa varten materiaalia yllä olevien tekijöiden ja pedagogisen suunnitelman painopistealueiksi valittujen teemojen näkökulmasta (ks. luku 2). Oppimisympäristöjen suunnittelussa toivotaan otettavan huomioon henkilökunnan tiimien työskentelyn yhteenveto (liite 4).

Kuva 4. Metsän jakautuminen vyöhykkeisiin ja tilallisiin kokonaisuuksiin

Koko koulu sisä- ja ulkotiloineen yhdessä on **metsä**, joka muodostuu erilaisista **puista**. Yksi **puu** muodostuu **rungosta, oksista, koloista** ja **pesistä**. **Puussa** on erikokoisia oppimistiloja ja niistä muodostuvia kokonaisuuksia, joista suurin n. 80–100 oppilaan kokoontumisen mahdollistava yhtenäiseksi muuntuva tilakokonaisuus, joka saadaan esim. **runko** ja **oksia** yhdistämällä. Tämä tila on kokoontumisen, esittämisen, liikkumisen ja olemisen alue.

- 1) Kaikki noin 80–100 oppilaan käytössä olevat työskentelyalueet yhdessä muodostavat **puun**, jonka nimi määrittäytyy puulajien, esim. mänty, tai käyttötarkoituksen, esim. tieteiden puu, mukaan. Jokaisessa puussa näkyisi kyseinen puulaji sekä sisustuksessa ja kalusteissa (puulajin käyttö esim. rungossa) että esim. tietona. Kauniaisten monimuotoinen luonto (kuiva kangasmetsä, tuore kangasmetsä, lehto, suo, räme ja järvi-ekosysteemi) tuodaan näkyviin oppimisalueiden nimissä.
- 2) **Runko** on yhtenäinen ja muunneltava tilakokonaisuus, jossa voi kokoontua työskentelemään 40–50 oppilasta. Viereisten **kolojen** avautuessa siihen muodostuu alue, jossa voivat esimerkiksi esiintymistilanteessa olla paikalla kaikki oppimisalueen oppilaat ja henkilökunta.
- 3) **Oksa** on noin 20–25 oppilaan oppimistila, joka voi avautua viereiseen tilaan liikuteltavalla seinällä tai pariovella.
- 4) **Kolo** on noin 10 oppilaan oppimistila, joka voi olla myös monikäyttöinen työ- ja neuvottelutila.
- 5) **Pesä** on noin 2–6 oppilaan eriyttämis- ja rauhoittumistila, joka on käytettävissä myös työ- ja neuvottelutilana.

Kuva 5. Esimerkki puun rakenteesta

Periaatteina tiloissa ovat muunneltavuus ja joustavuus. Joustavasti ja nopeasti muunneltavat tilaratkaisut mahdollistavat pedagogiikan, jossa luova yhdessä oppiminen ja yhteisopettajuus ovat osa arkea. Hyvinvointia ja oppimista tukee myös se, että oppilasryhmän oppimistila on tarvittaessa helposti suljettavissa.

Akustiikan periaatteena on, että äänimaisema on miellyttävä ja hallittu ja eri oppimistilojen äänimaisemat eivät pääse sekoittumaan keskenään. Akustiikan kannalta verhot oppimistilojen välissä eivät ole toivottava ratkaisu.

Akustiikan, oppimisen ja hyvinvoinnin kannalta oppimistilojen väliset nopeasti ja helposti avattavat seinät ovat toivottava ratkaisu. Avattavien seinien materiaali valitaan tarpeen mukaan. Se voi olla tarvittaessa kaihdiratkaisuilla peitettävä lasiseinä tai läpinäkyvät ratkaisu. Joustavuus on kuitenkin tärkeä periaate.

3.1. Tilojen väliset yhteydet ja tilallinen rakenne

Hyvän oppimisen tiloja pohdittaessa ja suunniteltaessa onkin hyvä miettiä myös sitä, keiden kanssa oppijat pääsevät vuorovaikutukseen ja miten nämä kohtaamiset käytännössä mahdollistetaan.

Leinonen T. & Mäkelä M. (2022)

”

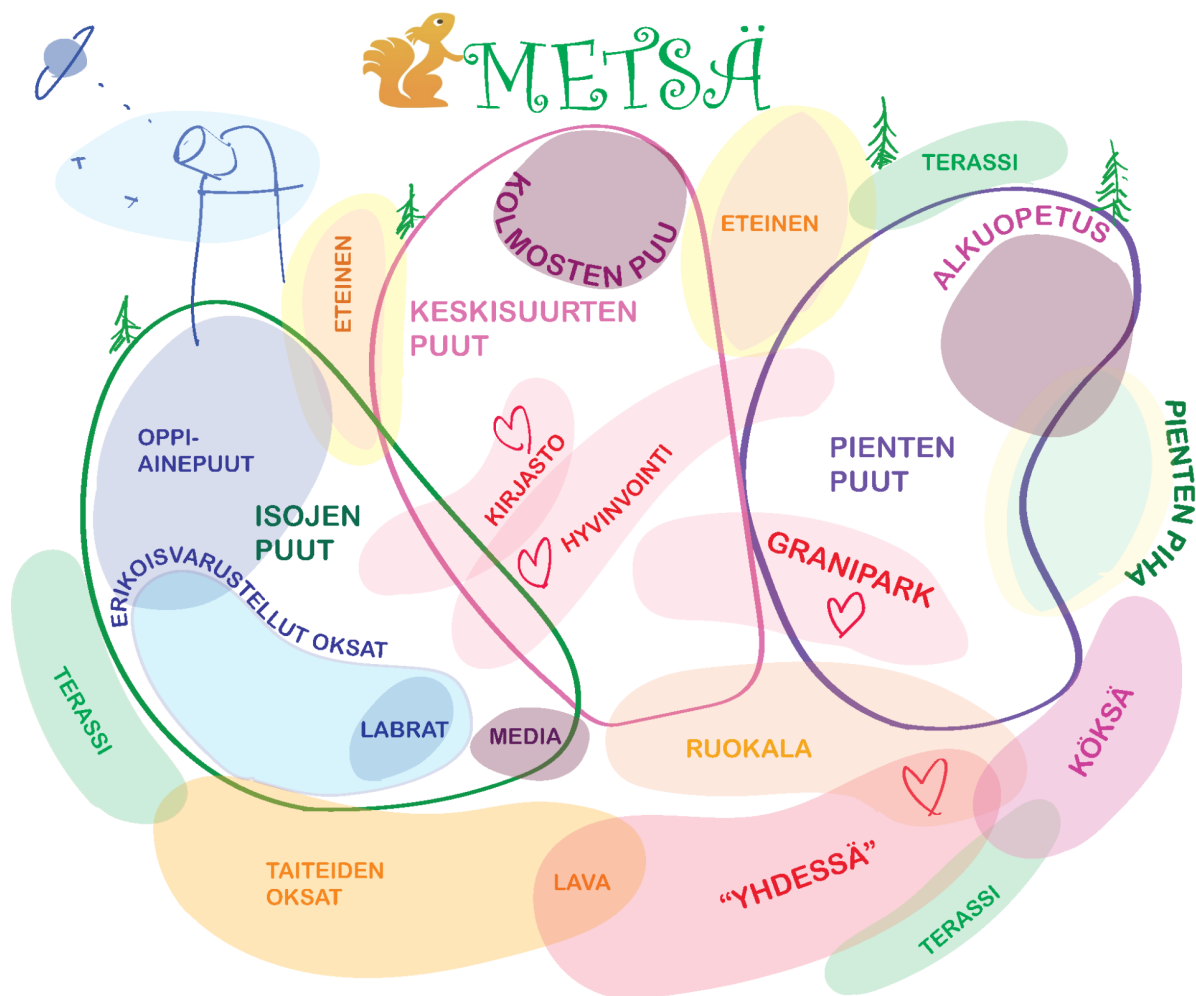
Kouluun tullessaan oppilas avaa eteisessä oven ja jättää kengät ja takin juuri hänelle nimettyyn lokeroon tai kaappiin. Oppilasta on vastassa metsän rauhoittava äänimaisema. Eri puolille rakennusta sijoitetut äänisuihkut luovat rauhallisuutta ja hyvinvointia. Tämän jälkeen hän tapaa luokkakaverinsa lähiyhteisössä eli luokkatason omassa puussa. Puun runko muodostuu ulkokengättömästä ja akustoidusta olotilasta, joka mahdollistaa viihtyisän oleilun mutta toimii myös työskentelytilana.

Olotilan ympärillä on luokkatasolle sopivia oppimisympäristöjä kuten yleisopetusluokkia, pienryhmätiloja ja sopukoita.

Opetussuunnitelman oppimiskäsityksen mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Oppimiseen tarkoitetut tilat mahdollistavat sosiaalisen ja yhteisöllisen oppimisen. Tunnin aikana oppilaat voivat keskustella solutilan sisällä pienissä ryhmissä häiritsemättä muita. Toisaalta solussa voi olla myös luokkatasojen tai kummiluokkien välistä toimintaa isossakin ryhmässä.

Metsän sydämeen ei ole kenelläkään pitkä matka, ja siksi siellä näkee paljon eri-ikäisiä oppilaita ja joskus kouluvaarin soittamassa Stagella haitaria. Siirtymät ovat helppoja, eivätkä ne häiritse myöskään yleisissä tiloissa tapahtuvia opetustilanteita. Kouluravintolassa on rauhallista sekä vihreää, ja siellä on myös rauhallisia soppia yksityisempiin ruokailuhetkiin. Metsän sydämen pientiloissa kokoontuvat oppari eli oppilaskunnan hallitus, tukioppilaat ja koulukummit. Ruokailuhetken ulkopuolella kouluravintola muuntuu isoksi työskentelytilaksi, ja illalla siellä on helppoa järjestää vanhempainilta. Siellä voi myös järjestää tilaisuuksia, joissa kaupungin eri-ikäiset toimijat kohtaavat.

Hankesuunnitelmatyötä varten on hahmoteltu esimerkki tilojen sijoittelusta ja niiden välisistä yhteyksistä. Tätä kehitetään hankesuunnitteluvaiheessa, kun selvitetään mm. koulurakennuksen sijoittuminen sekä yhtenäisen perus- ja esiopetuksen sijoittaminen samaan tai eri rakennuksiin.

Kuva 6. Hahmotelma toiminnallisesta tilajäsentelystä

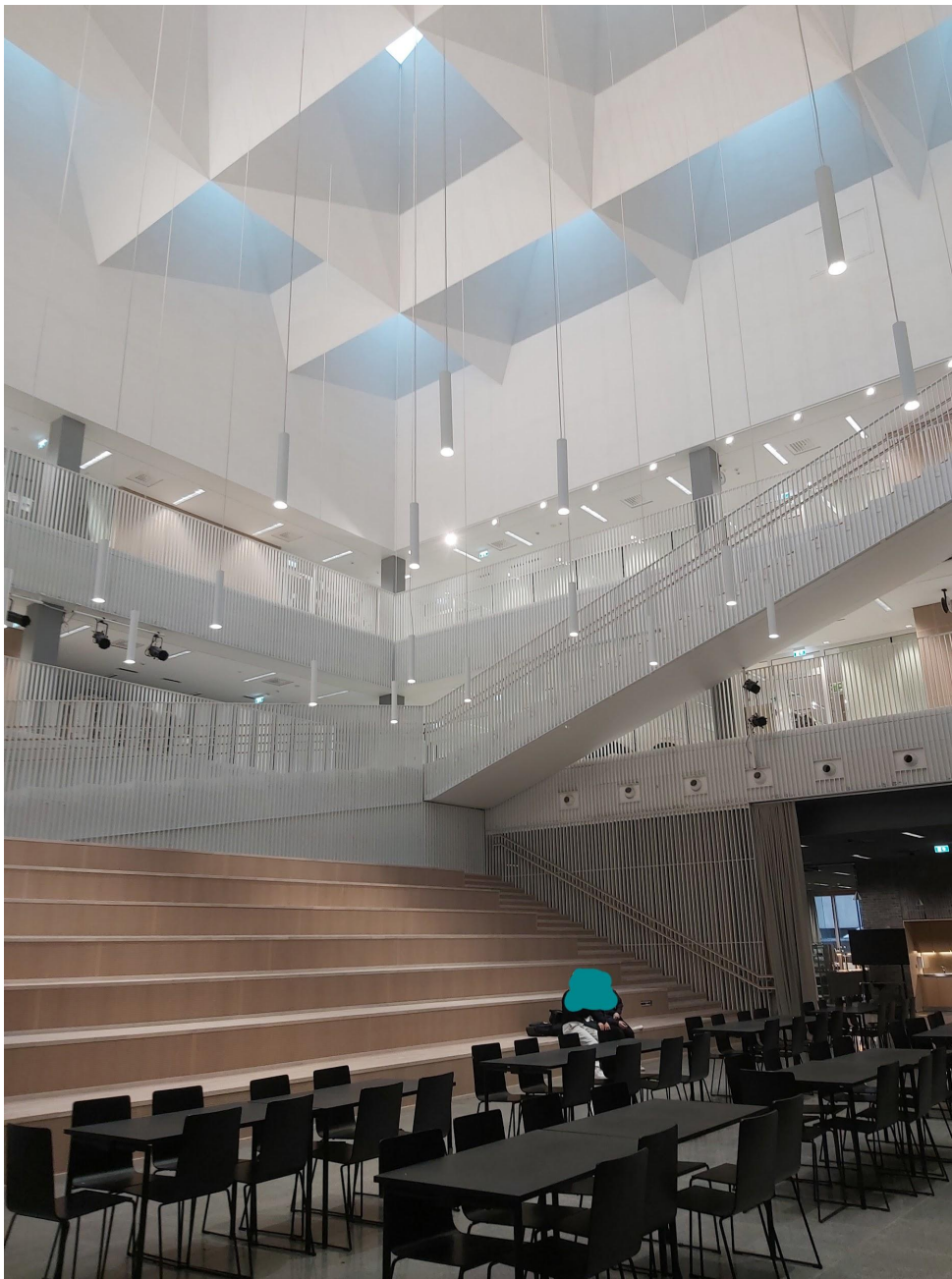
3.1.1. Ulkokengätön koulu ja sisäänkäynnit

Eri puolilla rakennusta on useampi sisäänkäynti, ja oppilaat astuvat kouluun sisään heidän vuosiluokalleen nimetystä sisäänkäynnistä. Sisään tullessa huomio kiinnittyy rauhoittavaan äänimaisemaan ja viherseinään. Sisäänkäyntien yhteydessä olevissa eteistiloissa on oppilaille varattuja lokeroita tai kaappeja, jotka on tarkoitettu ulkovaatteiden ja -jalkineiden säilytykseen. Eskareiden ja alkuopetuksen eteistiloissa on riittävä määrä kuivauskaappeja. Eteistiloista sisään siirtyessään oppilas tapaa lähiyhteisönsä omalla oppimisalueellaan.

Oppilashuollon tiloihin, liikuntatiloihin ja koulun ulkopuolisiin palveluihin on omat sisäänkäyntinsä. Henkilökunnan keskitetyt lepo- ja työskentelytilat, koulunuorisotyöntekijöiden tilat sekä hallinnon tilat on sijoitettu helposti lähestyttävästi toiminnallisesti keskeisiin paikkoihin.

3.1.2. Metsän sydän ja sen toiminnot

Rakennuksen keskuksena on kaksikerroksinen **metsän sydän**. **Sydän** on kaikenikäisten oppijoiden ja rakennuksen muiden toimijoiden kohtaamispaikka sekä yhteisöllisten tapahtumien keskus. **Sydämen** keskellä voi olla *monitoimitila* (vrt. Jätkäsaaren peruskoulu, Joensuun Rantakylän normaalikoulu, Imatran Mansikkalan koulukeskus), joka koostuu kouluravintolasta, esiintymislavasta tai näyttämöstä, opinportaista muodostuvasta katsomosta ja työskentelytilasta.

Kuva 7. Jätkäsaaren peruskoulu, Helsinki

Kuva 8. Rantakylän normaalikoulu, Joensuu

Sydämen yhteydessä voivat sijaita myös esimerkiksi kunnan kirjaston toimipiste, kahvila ja välipalamyyntipiste, senioritoimintaa tarjoava piste sekä vapaan sivistystyön toimipiste. Eri-ikäisten oppijoiden ja eri toimijoiden kohtaaminen luo elävyyttä ja tuo koulua lähemmäs kunnan ja kuntalaisten muita palveluita.

Sydämen keskellä olevan lavan yhteydessä ovat musiikin oppimistilat sekä vähintään yksi liikuntasali. Tämä mahdollistaa musiikin ja liikunnan opetuksen yhdistämisen, erilaisten esitysten järjestämisen helposti, kokoontumisen yhteen ja liikuntatilan seinän avaamalla esimerkiksi koko koulun juhlien järjestämisen samassa tilassa.

Sydämen läheisyydessä ovat myös muiden taito- ja taideaineiden oppimisalue eli taiteiden puu, jota eri toimijat käyttävät koulupäivän ulkopuolella. Taide- ja taitoaineiden oksia tarvitaan riittävästi, esimerkiksi useampi musiikki-, kuvataide- ja käsityötila. Koulupäivän ulkopuolella **sydämen** tilat ovat muunneltavissa monenlaisiin käyttötarkoituksiin, esimerkiksi liikunta-, musiikki-, esitys-, kokous-, auditorio- ja juhlayhteyksiin. Taito- ja taideaineiden tiloja käytetään monenlaiseen harrastustoimintaan. Taito-taideaineiden oppimistilojen suunnittelussa on huomioitu makerspace -ajattelu.

Sydämen yhteydessä olevassa kouluravintolassa nautitaan lounas. Tilan akustiikka ja äänimaisema on huomioitu tilaa suunniteltaessa, jotta ruokailutilanne on miellyttävä. Lisäksi tilaan tulee runsaasti luonnonvaloa. Ravintolaan sijoitettu taide luo tilasta esteettisesti kiinnostavan ja kauniin. Kouluravintolan suunnittelussa minimoidaan siirtymäliikenne.

Ravintolassa on yhden isomman yhtenäisen tilan lisäksi lasiseinin erotettuja kabinetteja, joissa on oppimistilakäyttöä ajatellen riittävä tekniikka. Lasiset seinät ovat suljettavissa kätevin verhoihin. Lounasajan ulkopuolella tilassa voi toimia koulun sekä mahdollisten muiden toimijoiden, kuten esimerkiksi kirjaston, kahvila.

Sydämen läheisyyteen sijoittuvat hallinnon, opettajien, oppilashuollon työntekijöiden ja koulunuorisotyöntekijöiden työskentelytilat – lähelle oppilaita ja toisiaan.

Sydäimestä on kulku oppimisalueille. Oppimisalueet ovat suljettavissa niin, että iltakäyttäjät ja mahdollisten muiden toimijoiden asiakkaat voivat käyttää omaa sisäänkäyntiä ja **sydämen** ja liikuntatilojen ympärillä oleville oppimistiloille pääsyä on mahdollista rajoittaa.

3.1.3. Oppimisalueet

Oppimisalueet eli **puut** on jaettu esimerkiksi ikätasoin tai toimintojen mukaan. Esiopetuksen ja alkuopetuksen oppimistilat ovat lähekkäin ja muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden. Koulu- ja esiopetuspäivän jälkeen tiloja käytetään ilta- ja viikokäyttöön ja täydentävään varhaiskasvatukseen. Samoin vuosiluokkien 3–4 sekä 5–6 oppimisalueet sijoittuvat lähelle toisiaan. Luonnontieteiden oppimisalue ja taito- ja taideaineiden oppimisalue muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden. Monikäyttöiset perusvarustellut oppimistilat esimerkiksi kielten ja reaaliaineiden opetukseen muodostavat oman

oppimisalueensa. Turvallisuuden näkökulmasta jokainen oppimisalue eli **puu** on rajattava kiinteillä seinillä.

Rungosta on kulku useisiin pienempiin tiloihin. Vuosiluokkien 1–4 oppimisalueilla **oksia** tarvitaan jokaiselle opetusryhmälle omansa. 5.-6. luokilla **oksat** olisivat aineenopetuksen ja valinnaisuuden lisääntyessä yhteiskäytössä. 7.-9. luokilla **oksat** ovat laajemmin eri oppiaineiden yhteiskäytössä ja osa **oksista** on varusteltu tiettyjä erityistarpeita varten, esim. luonnontieteiden puu. Mahdollinen oppilasmäärän kasvu tulee huomioida suunnittelussa tilojen käytön muuntojoustavuudessa esimerkiksi ns. joustotiloilla.

Tilat tehdään sellaisiksi, että niiden käyttötarkoitusta voi tarpeen mukaan muuttaa koko rakennuksen elinkaaren aikana. **Oksien** yhteyteen tarvitaan myös pienryhmätiloja (**koloja** ja **pesiä**) oppimisen eriyttämiseen, rauhalliseen työskentelyyn ja muihin tilanteisiin, joissa oppilas kaipaa rauhallista tilaa.

Erityisopetuksen pienryhmälle suunniteltu tila tarvitsee kaksi omaa jakotilaa kiinteillä seinillä. Näitä käytetään rauhoittumiseen, rauhalliseen työskentelyyn, leikkimiseen sekä toiminnalliseen ja tutkivaan oppimiseen.

Koulussa on kaksi erilaista aistihuonetta, jotka on suunniteltu ja toiminnoiltaan eriytetty pienemmille ja isommille oppilaille. Aistihuoneessa on erityisen miellyttävä akustiikka, turvalliset seinät, materiaaleja ja kokemuksia eri aisteille (esim. ohjelmoitavat erilaisia värimaailmoja tuovat kuituvalorakenteet, valokuutioita, sensorisia välineitä, avaruusprojektorit, kuplaputki, terapiahiekkalaatikko valoeffektein, pimeäteltta sekä hierova/lämmittävä patja).

Kahden vierekkäisen **oksan** eli luokkatilan väliin tarvitaan yhteinen jakotila. Muunneltavat seinät molemmilla puolilla mahdollistavat sen, että tila voidaan avata yhdeksi suureksi tilaksi tai se voi sisältää kolme suljettua tilaa (kaksi **oksa** ja niiden välissä oleva **kolo** tai **pesä**). **Koloon** on oma sisäänkäyntinsä myös **rungosta**, jotta sitä voidaan hyödyntää monipuolisesti. **Kolon** täytyy olla sen verran suuri, että noin 10 oppilasta ja muutama aikuinen pystyvät työskentelemään siellä.

Muunneltavat seinät luokkatilojen välissä mahdollistavat monipuoliset työskentelytavat ja yhteisopettajuuden. Toisaalta on tärkeää, että tilat voidaan myös sulkea niin, että jokaiselle opetusryhmälle saadaan tarvittaessa oma rauha. Oppimisalueella **oksien** seinät ovat avautuvia, jolloin **oksat** saadaan yhdistettyä **runkoon**.

Lapsen näkökulmasta on ihanteellista, jos hänen ei tarvitse vaihtaa **puuta** joka lukuvuosi. Kaikki lapset aloittavat opinpolkunsä viisi- tai kuusivuotiaina esi- ja alkuopetuksen puista, joissa toimintaa voidaan järjestää alkuluokkatoimintamallilla (esim. Nurmijärvi).

Vuosiluokkien 3–4 opiskelu tapahtuu pääsääntöisesti omassa **puussa**. 5. vuosiluokasta alkaen oppilaat käyttävät aiempaa enemmän myös koko koulun oppimistiloja.

Osa erityisesti koulun vanhempien oppilaiden käyttämistä oppimisalueista on rakennettu niin, että ne tukevat eri oppiaineiden pedagogiikkaa ja ovat erityisvarusteltuja. Koulussa on taiteiden puu, joka koostuu taito- ja taideaineiden musiikin, liikunnan, kuvataiteen, käsityön ja kotitalouden oksista.

Kuvataiteen ja käsityön oksat muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden, joka mahdollistaa luovan työskentelyn ja yhteistyön eri oppiaineiden välillä. **Oksilla** käytetään teknologiaa, suunnitellaan ja luodaan uutta ja toimitaan makerspace-hengen mukaisesti.

Kotitalous on suosittu oppiaine, ja kotitalouden oppimistilassa halutaan toteuttaa yhteisopettajuutta, minkä vuoksi siellä täytyy pystyä opiskelemaan vähintään kaksi noin 16 oppilaan ryhmää samanaikaisesti. Kotitalouden oppimistilan ideaalinen sijainti on **sydämen** ja monitoimitilan yhteydessä, mikä mahdollistaa kotitaloustilan käytön eri tilaisuuksien yhteydessä esimerkiksi kahvilana sekä helpottaa koulun ulkopuolista käyttöä. Tilan sijainti on myös hyvä olla sisäänkäynnin lähellä tai tilalla olla erillinen sisäänkäynti tarvikkeiden kuljetusta varten. Tilan käyttöastetta ja monikäyttöisyyttä lisää, jos kotitaloudessa käytettävät välineet ovat helposti suljettavissa tai peitettävissä niin, että tilasta voi muokata helposti yleisopetuksen luokkatilan.

Musiikin oppimistilojen on hyvä sijaita **sydämen** keskellä olevan lavan välittömässä läheisyydessä, mikä mahdollistaa erilaisten esitysten tekemisen. Musiikin oppimisalueella on myös äänittämisen ja tuottamisen mahdollistava studiotila, joka on myös muiden oppiaineiden käytössä. Musiikin ja liikunnan oppimistilat ovat lähekkäin, mikä mahdollistaa luovan liikkeen ja musiikin yhdistämisen.

Luonnontieteiden puussa sijaitsevat fysiikan, kemian, biologian ja maantieteen oksat. Tilat ovat joustavasti muunneltavissa oleva yhtenäinen kokonaisuus ja sisältävät tarvittavan välineistön tutkivaan oppimiseen.

Vanhempien oppilaiden muiden oppiaineiden opetus järjestetään perusvarustelluissa oksissa. Tulevaisuuden visiona on, että kun opettaja kirjautuu luokan digitaaliseen ympäristöön, avautuu tilan seinälle esimerkiksi kielten seinä tai historian seinä. Oppimistilojen periaatteena on, että ne ovat yhdistettävissä toisiinsa ja avattavissa suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Seinät ovat mahdollisuuksien mukaan läpinäkyviä (kaihdinratkaisuilla peitettäviä), äänieristettyjä ja avattavia. Tilat mahdollistavat yhteisopettajuuden ja yhdessä oppimisen. Tilojen yhteydessä on myös tarvittava määrä eriyttämisen- ja pienryhmätiloja eli **koloja** ja **pesiä**. Osa **koloista** ja **pesistä** voi olla toteutettu kalusteratkaisuilla. **Puun** keskellä on läpikuljettava pehmeä ja olohuonemainen alue.

3.2. Piha- ja lähialueet

Koulurakennukseen kuljetaan kauniin, toiminnallisen, turvallisen, liikunnan iloa herättävän ja oppimista inspiroivan pihan läpi. Pihalla tulee olla tarpeeksi tilaa oppilaille, ja pihasuunnittelussa on huomioitu eri-ikäiset käyttäjät sekä heidän tarpeensa ja toiveensa, minkä vuoksi oppilaiden osallistaminen suunnitteluun on tärkeää. Koulun pihan onkin hyvä olla oppilasmäärään suhteutettuna riittävän suuri ja tarjota mahdollisuus moniin eri aktiviteetteihin (esim. metsäalueet, pelialueet, pienleikkialueet, kiipeilymahdollisuudet, pingispöydät, maatrampoliinit).

Piha-alueilla tulee olla niin monta erilaista pallopelikenttää kuin mahdollista (jalkapallokenttiä, koripallokenttiä, sählyä yms.), ja niiden sijoittaminen eri-ikäisten piha-alueille on tärkeää. Jalkapallokenttiä tarvitaan yhden ison kentän lisäksi useita pienempiä, jotta mahdollisimman moni pääsisi pelaamaan välitunnin aikana. Kentän ympärille tarvitaan riittävän korkeat laidat, jotta aika ei kulu pallojen hakemiseen. Lisäksi koulun oma suurempi hiekkakenttä tuo talvisin luistelumahdollisuuksia ja tarjoaa muina vuodenaikoina mahdollisuuden esimerkiksi erilaisiin peleihin ja liikuntatuntikäyttöön. Pallokenttien lisäksi pihalle tarvitaan myös muita aktiviteetteja, kuten kiipeilytelineitä ja liukumäkiä. Koulun piha-alueilla on hyvä olla myös erilaisia tilaratkaisuja, jotka mahdollistavat ulkona opiskelun ja oleskelun (esim. erilaisia pöytiä ja tuoleja).

Pienimmille oppilaille on oma piha-alueensa. Keinuja tarvitaan varsinkin tällaisella pienten pihalla useita. Hämähäkkikeinut, rengaskeinut ja yksittäin keinuttavat tavalliset keinut ovat lasten suosiossa. Koska myös eskarit käyttävät pikkupihaa, on tärkeää, että pihalla on myös hiekkalaatikko. Piha-alue jakautuu toiminnallisesti useisiin osiin eri-ikäisten oppijoiden tarpeiden mukaisesti.

Kun luonto tuodaan osaksi rakennettua piha-aluetta, se lisää viihtyvyyttä. Koulun pihalla ja lähialueella tulee kasvaa monipuolisesti erilaisia suomalaisia puulajeja, jotta niitä voidaan hyödyntää opetuksessa. Jos lähistöllä on metsä, olisi hienoa, että sen yhteydessä olisi nuotiopaikka koulun käyttöön. Nuotiopaikan läheisyydessä voi olla myös metsäleikkipaikka, jossa on erilaisia köysiä (ylä- ja alaköysi), verkkoja ja muita kiipeilytoimintoja.

Metsän ja kaupungin palvelujen läheisyys palvelee oppimista ja tehostaa ajankäyttöä. Luontoalueet koulun lähistöllä tuovat myös runsaasti mahdollisuuksia erilaiseen oppimiseen. Pääsy Gallträskille on esimerkiksi biologian opiskelulle tärkeää, sillä Gallträskin monet lintu- ja kasvilajit luovat erinomaisen ympäristön käytännön oppimiseen.

Koulun lähistöllä tulee olla tarvittavat urheilualueet, kuten luistelukenttä, hiihtoladut, uimahalli ja keskusurheilukenttä. Näin siirtymiin ei kulu oppituntien aikaa ja toiminnan järjestäminen on helpompaa. Jäähallin läheisyys helpottaa luisteluopetusta. Saharan kenttä

on talvisin myös jäässä, joten järkevä etäisyys siihen olisi toivottavaa. Luistelukentän ja hiihtolatujen läheisyys helpottaa huomattavasti toimintaa etenkin pienempien oppilaiden kanssa, kun painavien luistinten tai suksien kanssa kulkeminen on haastavaa.

3.3. Monitoimijatalo kaupungin keskiössä

”

Tule tekemään omiasi mutta näe ja koe koulu lasiseinien läpi!

- Koulu sijaitisi kaupungin keskeisellä paikalla, jossa eri-ikäiset toimijat kohtaavat. Seniorit tulisivat koulupäivien aikana aktiivisesti toimimaan yhdessä oppilaiden kanssa nykyistä monimuotoisemmin. Koulu mahdollistaisi luontevaa, tekemisen kautta syntyvää kohtaamista. Monitoimijatalo on parhaimmillaan koko kaupungin toimintatila.
- Monitoimijatalo vahvistaisi kaikenikäisten osallisuutta, vaikuttamista ja toimijuutta.
- Suomessa ja ulkomailla on erilaisia yhteisöjä ja esimerkiksi ystävyyskouluja, joiden kanssa tehdään tutkimusta ja yhteistyötä.
- Kansalais- ja musiikkiopiston opetusta sekä taidekoulun kursseja ja urheiluseurojen toimintaa voidaan järjestää koulun tiloissa.
- Erilaiset yhteisöt ja yhdistykset voivat järjestää toimintaa koulun tiloissa.
- Kaupungin oma kerho- ja harrastustoiminta (Grani-malli) hyödyntää koulun tiloja ja tavoittaa tehokkaammin eri-ikäiset lapset ja nuoret.

Ajatus koko kylän koulusta toteutuu osaltaan aktiivisen ja monipuolisen ilta- ja viikonloppukäytön myötä. Tämä voisi tarkoittaa perinteisen liikuntasalien ja kokoustilojen käytön lisäksi esimerkiksi kuntosalia sekä yhteistyöskentelytiloja. Koulun tiloissa voisi sijaita omatoimi-monitoimipaja, jossa olisi nuorisotiloista tuttuja pelejä, oleskelutilaa, 3d-printtereitä, piirtopöytiä, kangaspuita jne. Koulun piha-alue tarjoaisi kaupunkilaisille monipuolisia mahdollisuuksia vapaa-ajan viettoon ja kohtaamiseen (esim. leikkipuisto- ja liikuntamahdollisuudet). Monitoimitilana koulu olisi koko kylän käytössä, ja siellä sijaitisi ehkä myös pieni kahvila.

Koulussa voisi myös olla useampiakin hyvinvointia lisääviä alueita ja toimintoja (mm. aktiivinen GraniPark, joogaluokka, "Yhdessä"-kokoontumistila, Helmet-kirjaston sivupiste sekä omatoimi-monitoimityöpaja).

4. KESTÄVÄN TULEVAISUUDEN RAKENTAMINEN

Kasvamme globalisaatioon; pidämme yhteyttä toisiimme ja huolehdimme ympäristöstä ja toisistamme koko universumin tasolla.

Vahvistamme sosiaalisia taitoja ja hyvän tekemisen tahtoa; yhteinen tekeminen on meille tärkeää.

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen tulevaisuusohjelma 2017–2021 (2017)

Kestävään elämäntapaan kasvaminen on yksi keskeisimpiä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmissa. Huoli maapallomme elinmahdollisuuksista ja säilymisestä tuleville polville on sukupolvikokemus, joka yhdistää eri-ikäisiä. Perusopetuksella on tärkeä rooli tulevaisuuden rakentamisessa.

Esiopetuksessa noudatetaan kestävän elämäntavan periaatteita ja otetaan huomioon sen eri ulottuvuudet: sosiaalinen, kulttuurinen, taloudellinen ja ekologinen. Esiopetuksessa arvostetaan sivistystä, mikä ilmenee tavassa suhtautua itseän, muihin ihmisiin, ympäristöön ja tietoon sekä tavassa ja tahdossa toimia oikein. Kiusaamista, rasismia tai väkivaltaa ei hyväksytä missään muodossa.

Kauniaisten kaksivuotisen esiopetuksen opetussuunnitelma 2022, luku 2.4.

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelman arvoperustassa määritellään kestävään kehitykseen liittyvänä käsitteenä ekososiaalinen sivistys. Koulua ympäröivän maailman muutos vaikuttaa väistämättä oppilaiden kehitykseen ja hyvinvointiin sekä koulun toimintaan.

Perusopetuksessa opitaan kohtaamaan muutostarpeita avoimesti, arvioimaan niitä kriittisesti ja ottamaan vastuuta tulevaisuutta rakentavista valinnoista. Ekososiaalinen sivistys arvona näkyy oppimisympäristöjen suunnittelussa ja materiaaleissa. Tilat tukevat sosiaalista kestävyttä sekä kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisien toimintakulttuurin rakentamista koulun kasvuyhteisössä ja mahdollistavat turvallisen yhdessä oppimisen.

Perusopetuksessa tunnustetaan kestävän kehityksen ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys, toimitaan sen mukaisesti ja ohjataan oppilaita kestävän elämäntavan omaksumiseen. Ekososiaalisella sivistyksellä tarkoitetaan laaja-alaista hyvinvointikäsitteä, jossa vastuu ja vapaus yhdistyvät. Se perustuu pitkän aikavälin ajattelulle. Ekososiaalisen sivistyksen osatekijöitä ovat kriittisen ajattelun taidot, kyky pohtia monipuolisesti maailmaan vaikuttavia kysymyksiä, kyky asettua toisen ihmisen asemaan sekä oman ajattelun ja toiminnan jatkuva reflektointi.

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma 2016, luku 2.2.

Ekososiaalisen sivistyksen tavoitteena on ihminen, joka on avarakatseinen ja vastuullinen. Hän näkee myötätunnon, osallisuuden ja yhteisöllisyyden voimavarana. Ymmärrys kohtuullisuuden merkityksestä sekä omien tekojen vaikutuksista toisiin ihmisiin, luontoon ja yhteiskuntaan ovat tärkeitä. Oppilaiden kanssa pohditaan maailmaa, jonka jätämme perinnöksi tuleville sukupolville. Oppilaita kannustetaan vastuullisuuteen, osallisuuteen sekä yhteisöllisyyteen ja omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen. Oppilaita ohjataan tuntemaan kehitykseen vaikuttavia yhteiskunnallisia rakenteita ja ratkaisuja ja vaikuttamaan niihin. Tavoitteena on ihminen, joka pystyy ajattelemaan kriittisesti, kykenee pohtimaan koko maailmaan vaikuttavia kysymyksiä monipuolisen informaation perusteella, vaalii ihmisarvon loukkaamattomuutta sekä reflektoi omia käsityksiään ja on valmis muuttamaan niitä uuden tiedon valossa.

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma 2016, luku 2.2.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen on yksi Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen laaja-alaisen osaamisen painoalueista, mikä näkyy esimerkiksi koulujen monialaisten oppimiskokonaisuuksien teemoissa:

Oppilaiden osallisuus on koulujemme toiminnan keskiössä ja ekososiaalinen sivistys vahvasti esillä arvoperustassamme. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää hyvinvointia edistäviksi. Perusopetuksen aikana muodostuu näkemys siitä, miksi opiskelu ja osallistuminen ovat tärkeitä, mitä kestävä elämäntapa merkitsee ja miten koulussa hankittua osaamista voi käyttää kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma 2016, luku 3.1.

Kauniaisten kaupungin strategiassa vuosille 2023–2030 on kestävän kehityksen eri ulottuvuudet nostettu tavoitteiden kärkeen seuraavalla tavalla:

Kaupungin hiilineutraalius – toteutetaan vuoteen 2030 mennessä kaupunkiyhteisön yhteistyöllä.

- *Toimenpide:* Resurssiviisauden tiekartan valtuustokausittaiset teemat
→ Esi- ja perusopetus asettavat omat vuosittaiset tavoitteensa.

→ Hiilineutraaliustavoitteiden toteutumisessa mietitään yhdessä alan asiantuntijoiden kanssa eri ikäkausille ymmärrettävissä olevia mittareita.

Kestävän kehityksen eri ulottuvuudet ohjaavat kaikkea toimintaa.

- *Toimenpide:* Kaupunkiyhteisön osaamisen vahvistaminen ilmastonmuutos- ja kiertotalousasioissa
 - Esi- ja perusopetuksessa vahvistetaan lasten ja nuorten osaamista ja tuetaan heidän toimijuuttaan asioiden edistämiseksi niin kouluyhteisössä, kotona kuin laajemmin lähiyhteisössä.

Ylläpidetään luonnon monimuotoisuutta.

- *Toimenpide:* Kuntalaisten ohjaaminen pienempipäästöisiin liikkumismuotoihin ja asumiseen
 - Esi- ja perusopetuksessa kannustetaan tulemaan kouluun kävellen, pyörällä ja julkisilla kulkuvälineillä.
 - Kauniaisten erilaiset ekosysteemit ovat osa oppimisympäristöjä, mikä vahvistaa luonnon monimuotoisuuden merkityksen ymmärtämistä ja arvostamista.
 - Oppitunteja pidetään mahdollisimman paljon autenttisissa oppimisympäristöissä kaupungin monipuolisessa luonnossa.
 - Oppiainerajat ylittävää oppimista lisätään siten, että esimerkkeinä käytetään lähiympäristöstä saatua kokemusta.
 - Esi- ja perusopetuksessa opitaan ekosysteemien toimintaa. Toteutetaan Kävelevä koulubussi -hanketta.

Ohjaaminen kaavoituksen ja liikennesuunnittelun keinoin

- Esi- ja perusopetuksessa järjestetään kaupungin yhdyskuntatoimen kanssa yhteisiä tapaamisia, joissa oppilaat ja heidän huoltajansa pääsevät kuulemaan ja vaikuttamaan suunnitteilla oleviin liikkumista edistäviin hankkeisiin.
- Lapsille ja nuorille tuodaan konkretian kautta ilmiöitä ja käsitteitä tutummaksi. Kaikella päätöksenteolla ja toiminnalla on vaikuttavuutensa.

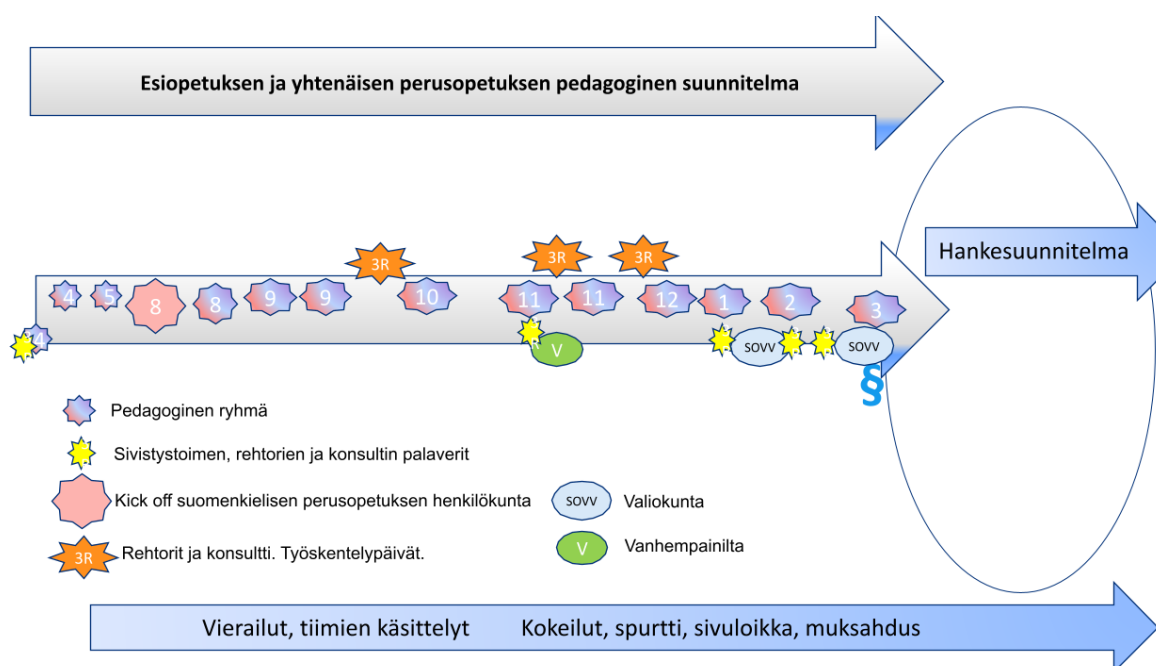
Kaupungin ruokalistoissa huomioidaan vastuullisuus

- Oikea-aikainen ja kiireetön ruokailu sekä mahdollisuus välipaloihin varmistavat jokaisen lapsen ja nuoren jaksamisen koulupäivän aikana.
- Kouluruokailun järjestämisessä huomioidaan ruokailun terveydellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys.
- Ateriat ja välipalat suunnitellaan ravitsemuksellisesti täysipainoisiksi ja tarkoituksenmukaisiksi.
- Ruokailuhetket virkistävät koulupäivää, ja ne ovat osa kestävään elämäntapaan kasvamista, kulttuurisen osaamisen kartuttamista sekä koulun antamaa tapakasvatusta.
- Viihtyisä ruokailuhetki lisää hyvinvointia koko kouluyhteisössä.

Liitteeseen 4 on koottu henkilökunnan tiimien näkemyksiä siitä, miten ekologisuus huomioidaan tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä.

5. OSALLISTAMINEN PEDAGOGISEN SUUNNITELMAN LAATIMISESSA

Pedagogisen suunnitelman valmistelussa on keskeistä henkilökunnan, oppilaiden ja huoltajien osallisuuden toteutuminen. Suunnitelman henki ja sisältö syntyvät vuorovaikutuksellisessa työskentelyssä, jossa on aktiivisesti mukana henkilökunnasta muodostettu pedagoginen ryhmä.

Kuva 9. Pedagogisen suunnitelman valmistelu

5.1. Oppilaiden osallisuus

Oppilaat ovat osallistuneet pedagogisen suunnitelman työstämiseen seuraavin tavoin:

- 2.11.2022 Mäntymäen koulun 5. luokan ja Kasavuoren koulun 8. luokan oppilaista koostuva kymmenen oppilaan ryhmä teki vierailun Jätkäsaaren peruskouluun (1–9 luokkien perusopetusta antava koulu Helsingissä). Oppilasryhmä tutustui uuteen arkkitehtuurin Finlandia-ehdokkuudella huomioituun oppimisympäristöön. Vierailun jälkeen oppilaat tuottivat pedagogisen suunnitelmaan materiaalia, joka on nähtävissä liitteessä 1.
- Pedagogisen suunnitelman työstämisessä on osallistettu 4. ja 8. luokan oppilaita.
- Oppilaat osallistuivat pedagogisen suunnitelman työstämiseen laatimalla tarinoita hyvinvoinnista ja teknologiasta.

- Kasavuoren koulun 7. luokan oppilaat ovat luoneet Tulevaisuuden koulu -nimisen kuvataideteoksen syksyllä 2022.

Kuva 10. Kasavuoren koulun 7.-luokkalaisten yhdessä tekemä teos *Tulevaisuuden koulu*

5.2. Henkilökunnan osallisuus

Henkilökunta on osallistunut pedagogisen suunnitelman työstämiseen seuraavin tavoin:

- Perusopetuksen luokkatasotiimit valitsivat keskuudestaan pedagogisen suunnitteluryhmän jäsenen edustamaan tiimiä suunnitteluryhmässä.
- Perusopetuksen henkilökunnalle järjestettiin 10.8.2022 yhteinen aloitustilaisuus pedagogisen suunnitelmatyön käynnistyttyä. Henkilökunta tuotti Padlet-työskentelyllä näkemyksiä pedagogisesti yhtenäisen perusopetuksen tunnusmerkeistä ja siitä, miten ne näkyvät koulutyön arjessa. Liite 2.
- Yhtenäisen perusopetuksen johtoryhmät työskentelivät yhtenäisen perusopetuksen pedagogiikan ja kaupungin strategian 2022–2030 parissa 23.9.2022. Työskentelyn materiaalit ja tuotokset ovat olleet pedagogisen suunnitteluryhmän käytettävissä.
- Luokkatasotiimeissä koottiin henkilökunnan näkemyksiä siitä, miten tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon OPS 2014:n periaatteet ja turvallisuus. Liite 4.
- Marraskuussa 2022 pedagogisen suunnitteluryhmän jäsenet esittelivät omissa luokkatasotiimeissään suunnitteluryhmältä siihen mennessä tulleita ideoita ja raporttiin koottua materiaalia.

5.3. Huoltajien osallisuus

Huoltajat ovat osallistuneet pedagogisen suunnitelman työstämiseen seuraavin tavoin:

- Huoltajia tiedotettiin pedagogisesta suunnittelusta Mäntymäen koulun ja Kasavuoren koulun Kodin ja koulun päivissä 28.9.2022 ja 29.9.2022.
- Pedagogisen suunnitteluryhmän ohjausryhmä järjesti huoltajille suunnatun työpajan 16.11.2022. Liite 3.

6. YHTENÄISEN ESI- JA PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURIN KEHITTÄMINEN

Uuteen koulurakennukseen muuton jälkeen tilojen käytössä ilmeni jännitteitä. Näitä jännitteitä olivat: 1) avautuvuus vai rauhallisuus, 2) avoimuus vai yksityisyys, 3) oppilaiden kontrollointi vai valinnanmahdollisuuksien tarjoaminen, 4) tilojen ja kalusteiden muunneltavuus vai pysyvyys ja 5) kaikkien tilojen käyttö oppimistiloina vai oman tilan arvostaminen.

Kattilakoski, R. (2018)

Kattilakosken väitöskirja korostaa em. jännitteiden tunnistamista ja työstämistä yhteisöllisesti ennakoon. Pedagogisen suunnitelman valmisteluprosessi ja suunnitelmaan tehdyt kirjaukset tukevat näiden jännitteiden käsittelyä ja valmistautumista työskentelemään uusissa tiloissa. Toimivan, koko kouluyhteisöä tukevan yhteisopettajuuden ja tiimityöskentelyn rakentamiseksi tulee suunnitella, toteuttaa ja mahdollistaa monipuolista, pitkäjänteistä henkilökunnan koulutusta.

Opettajien ja muun henkilökunnan osaamisen kehittämiseksi on tarpeen määritellä kehittymispolkua kohti uutta koulua ja uusia toimintamalleja. Perusopetuksen opetussuunnitelma on annettu viimeksi vuonna 2014. Valtakunnalliset opetussuunnitelmat ovat uudistuneet noin kymmenen vuoden välein. On erittäin todennäköistä, että opetussuunnitelmat uudistuvat samalla, kun valmistelemme uuden koulun rakentamista ja toimintaa uusissa tiloissa. Tämä korostaa entisestään **henkilökunnan täydennyskoulutuksen lisäämisen tarvetta** sekä suunniteltujen tilaratkaisujen muunneltavuutta ja rakennuksen muuntojoustavuutta.

Pedagogisen suunnitelman perusteella käynnistämme erilaisia lyhyt- ja pitkäkestoisia kokeiluja sekä laadimme henkilökunnan osaamisen kehittämissuunnitelman. Näillä toimilla valmistaudutaan työskentelemään uusissa esi- ja perusopetuksen yhteisissä oppimisympäristöissä.

7. YHTEENVETO

Kauniaisten kaupungin talousarviossa vuoden 2021 toimenpiteeksi asetettiin uuden suomenkielisen alakoulun (vuosiluokat 0–6) suunnittelun käynnistyminen. Vuoden 2023 talousarviossa on tavoitteena: *"suomenkielisen alakoulun ja esiopetuksen uuden rakennuksen kaava hyväksytty valtuustossa valtuustokauden aikana"*. Toimenpiteenä (osana tavoitetta Eheä oppimispolku tulevaisuuteen): *"Uuden suomenkielisen yhtenäis-/alakoulun sijoittumispaikka selvitetään ja päätetään – vaihtoehtoina uimahallin alue ja Sahara."*

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta esitti 28.10.2021 pedagogisen suunnitelman laatimista ennen hankesuunnittelun käynnistämistä samanaikaisesti kaavallisten, liikenteellisten ja taloudellisten tutkimusten kanssa. Valiokunnan (mm. SOVV 18.8.2022 § 44) esittämän tavoitteen mukaisesti pedagogisessa suunnitelmassa keskitytään toiminnallisiin ja pedagogisiin ratkaisuihin, jotka eivät ole sidottuja tiettyyn kiinteistöön, kun lopullista ratkaisua koulun sijainnista ei ole vielä tehty. Pedagogisessa toimintasuunnitelmassa määritellään muun muassa, mikä olisi pedagogisesti toimivin ratkaisu tilojen toteutukseen. Pedagoginen suunnitelma tukee hankesuunnitelman valmistelua.

Hankesuunnitelman laatimisen yhteydessä tutkitaan erilaisia vaihtoehtoja esi- ja perusopetuksen toimintojen sijoittamiseksi. Samalla tätä pedagogista suunnitelmaa voidaan täydentää ja täsmentää ottamalla kantaa tarkemmin joihinkin nyt valmistuneen suunnitelman sisältöihin, mm. tilojen välisiin yhteyksiin ja tilalliseen rakenteeseen, suunnitelmassa kuvattujen toimintojen sijoittamiseen sekä oppimisalueiden kuten puiden sisällä olevien tilojen avattavuuteen ja suljettavuuteen. Hankesuunnitelmaan laaditaan huonetilaohjelma.

Koulurakennusta suunniteltaessa suunnitelmia tehdään hyvin pitkälle tulevaisuuteen: puhutaan useasta vuosikymmenestä. Tästä esimerkkinä on nykyinen Mäntymäen koulurakennus. Koulua on rakennettu kolmena eri vuosikymmenenä. Koulun vanhin osa (A-, B- ja C-siipi) valmistui 1957. D-siipi rakennettiin 1987. E-siipi otettiin käyttöön vuonna 2001. Rakennusteknisesti koulukiinteistöä on saneerattu useaan otteeseen eri vuosikymmenten aikana.

Kasavuoren koulukeskus on rakennettu vaihteittain vuosina 1966–2015. 2000-luvulla on koulukeskukseen tehty yksi isompi talotekniikkasaneeraus sekä pienempiä huolto- ja korjaustöitä. Viimeisin isompi saneeraus koulukeskuksessa on ollut kaupungin keskuskeittiön logistiikan parantaminen ja peruskorjaus vuonna 2019.

Kauniainen on mukana kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa. Erityisenä tehtävänä tässä on edistää sujuvia siirtymiä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta alkuopetukseen kasvun ja oppimisen polun jatkuvuus ja eheys turvaten. Kokeilun myötä esiopetuksen piiriin tulee yhä nuorempia lapsia, joiden tarpeisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota kasvun ja oppimisen ympäristöjä suunniteltaessa.

Uuden rakennuksen tilaratkaisujen on palveltava nykyistä pedagogista ajattelua, mutta sen tulee muovautua myös tulevaisuuden tarpeisiin niin pedagogiikan kuin ajateltavissa olevan oppilas- ja lapsimäärän mukaan. Kauniaisten asukasluku vuoden 2021 lopussa oli 10 396 asukasta, joista suomenkielisiä oli hieman vajaat 60 prosenttia, ruotsinkielisiä reilut 30 prosenttia ja muun kielisiä vajaat 10 prosenttia. Asukasmäärän kehitystä on vaikea ennustaa vuosikymmeniksi eteenpäin, mutta kasvun ja oppimisen ympäristöjen sekä rakennuksen tulee mukautua erilaisiin ja muuttuviin tarpeisiin. Tämän mahdollistaa se, että koulukiinteistön käyttöaste voi olla käytännössä 90–110 prosenttia.

Lukuvuonna 2022–2023 Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 on noin 470 oppilasta ja vuosiluokilla 7–9 noin 360 oppilasta. Esiopetuksessa ikäluokan suuruus on noin 80 lasta. Vuosiluokilla 1–6 oppilasmäärät voivat vaihdella vuositasolla paljon. Tästä esimerkkinä on lukuvuoden 2021–2022 tilanne, jolloin vuosiluokilla 1–6 opiskeli 492 oppilasta, eli noin 20 oppilasta kuluva lukuvuotta enemmän. Vuosiluokkien 7–9 oppilasmäärää voidaan sen sijaan teknisesti säädellä oppilaaksiotolla, koska osa oppilaista valitaan toissijaisessa oppilaaksiotossa muista kunnista. Tällä hetkellä toissijaisen oppilaaksioton säätelyllä on vaikutusta ainoastaan Kasavuoren koulukeskuksen toimintaan.

Tällä hetkellä pieni osa opettajista opettaa sekä ala- että yläkoulussa. Kuitenkin lähes kaikilla luokanopettajilla on kaksoispätevyys, joka mahdollistaisi opetuksen myös yläkoulussa. Henkilökuntaresurssin käyttö joustavasti ja tehokkaasti koko perusopetuksessa edistäisi yhteistyötä, laadukkaan opetuksen kehittämistä ja toiminnan tehokkuutta sekä laajentaisi pedagogisten ratkaisujen erilaisia mahdollisuuksia.

Kaupunginhallituksen toimeksiannon pohjalta sivistystoimi teki keväällä 2022 lisäselvityksiä kahdesta alakoulun rakennusvaihtoehdosta, jotka esiteltiin valiokunnassa (SOVV) 9.6.2022 ja 18.8.2022. Ensimmäinen vaihtoehto käsittää Mäntymäen koulun nykyisen koulukiinteistön D-siiven purkamisen ja uuden D-siiven rakentamisen. Toinen vaihtoehto puolestaan käsittää nykyisestä Mäntymäen koulun koulukiinteistöstä luopumisen ja uuden rakentamisen uimahallin tontille.

Sivistystoimen selvityksen mukaan:

Uuden alakoulun rakentaminen mahdollistaisi nykyaikaiset, joustavat opetustilat, jotka ovat muunneltavissa oppilasmäärän kehityksen mukaisesti. Ideaalitalanne olisi saada alakoulu ja yläkoulu samaan rakennukseen yhtenäisen perusopetuksen

tavoitteen edistämiseksi, ja tämä voisi olla tulevaisuudessa mahdollista uuden, muuntojoustavan koulurakennuksen myötä.
SOVV 18.8.2022 § 44

Pedagoginen suunnitelma on laadittu siten, että sitä voidaan käyttää toimeksiannon mukaisesti esiopetuksen ja alakoulun suunnittelussa lähtötietona ja myös sellaisessa hankesuunnitelman vaihtoehdossa, jossa esiopetukselle, ala- ja yläkoululle rakennetaan yhteinen koulukiinteistö. Mikäli rakennettavaan kiinteistöön sijoittuu muitakin toimintoja, pedagogista suunnitelmaa on tarpeen laajentaa monitoimijatalon toiminnalliseksi suunnitelmaksi.

8. PEDAGOGISEN SUUNNITTELURYHMÄN JOHTOPÄÄTÖKSET

Kauniaisten suomenkielisen esi- ja perusopetuksen toiminnan keskeiset periaatteet ovat yhtenevät jo perusopetuksen tulevaisuusohjelmassa 2013–2017 kirjatussa kuvauksessa:

- ihmisyyys, hyvän elämän eväät
- oppija on pedagogiikan keskiössä
- oppimisen eheyttäminen: taitojen oppiminen tapahtuu oppijan elämässä kokonaisuutena
- oikeus kiireettömyyteen, oppimisen iloon, onnistumisen tunteiden kokemiseen vaatii joustavuutta oppimisessa
- kannustava, innostava, avoin ja turvallinen oppimisilmapiiri.

Näitä periaatteita haluamme edelleen yhdessä vahvistaa ja ottaa seuraavat askeleet Kauniaisten suomenkielisen esiopetuksen ja yhtenäisen perusopetuksen yhteisellä polulla. Kauniaisten ruotsinkielinen esiopetus ja perusopetuksen alaluokat (1.–6.) ovat toimineet syksystä 2022 alkaen yhteisessä rakennuksessa. On mielekästä tutkia pedagogisia mahdollisuuksia yhteiselle oppimisympäristölle myös suomenkielisessä esi- ja perusopetuksessa.

Kauniaisten suomenkielistä perusopetusta on vuosien varrella askel askeleelta kehitetty toimintakulttuuriltaan yhtenäisemmäksi. Yhteistyö esiopetuksen kanssa on vahvistunut ja vahvistuu edelleen esimerkiksi oppimisen tuen toimintamallien ja nivelvaiheyhteistyön yhteisessä kehittämisessä.

Mäntymäen koulu ja Kasavuoren koulu yhdistettiin hallinnollisesti yhtenäiseksi perusopetukseksi 1.8.2019. Hallintomallin uudistamisessa suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan perusteena oli muun muassa seuraavaa:

Valiokunnan tavoitteena on yhtenäinen kaunialainen koulupolku. Opetussuunnitelma korostaa koulujen toimintakulttuurien yhtenäistämistä. Hallinnollinen yhtenäistäminen on seuraava askel yhtenäisen toimintakulttuurin luomisessa ja yhteistyön syventämisessä.
SOVV 13.3.2019 § 23

Nyt on aika ottaa seuraava askel kohti yhteistä oppimisympäristöä rakentamalla yhteinen esi- ja perusopetuksen oppimisen rakennus.

Yhteinen esi- ja perusopetuksen oppimisen rakennus

- luo turvallisen ympäristön eri-ikäisten lasten ja nuorten kohtaamiselle ja yhdessä oppimiselle
- varmistaa mahdollisuuden kaunialaisten lasten ja nuorten yhtenäiseen, turvalliseen ja innostavaan kasvun ja oppimisen polkuun

- tarjoaa yhdenvertaisesti kaikille esi- ja perusopetusikäisille uudet oppimisen tilat
- vahvistaa koko esi- ja perusopetuksen henkilökunnan yhteistyötä
- mahdollistaa sujuvat ja turvalliset nivelvaiheet
- mahdollistaa joustavat, muunneltavat tilaratkaisut myös tilanteissa, joissa lapsi- ja oppilasmäärä muuttuu
- yhteiseen rakennettavaan kiinteistöön tarvitaan vähemmän tilaa kuin kahteen eri paikassa sijaitsevaan koulukiinteistöön
- tilojen käyttö monipuolistuu ja tehostuu
- lisää lukion vetovoimaa, sillä perusopetuksesta erillinen lukiorakennus on sekä kauniaislaisten että muista kunnista tulevien lukio-opiskelijoiden keskuudessa toivottu ratkaisu, joka mahdollistaa lukion profiloitumisen ja luo paremman mahdollisuuden kilpailla opiskelijoista muiden lähialueen lukioiden kanssa.

Yhteinen esi- ja perusopetuksen oppimisen rakennus olisi jokaisen lapsen ja nuoren, esi- ja perusopetuksessa työskentelevän aikuisen sekä perheiden etu.

Kun oppimisen tiloja suunnitellaan nykyisille ja tuleville sukupolville, on kaikkiin hyvää arkkitehtuuria määrittäviin osatekijöihin syytä kiinnittää riittävästi huomiota. Emme välttämättä tarvitse uusia monumentteja, mutta tarvitsemme laadukasta ja hyvin suunniteltua oppimisen tilaa, jossa yhdistyvät käytännöllisyys, lapsilähtöisyys, laadukkaat tekniset ratkaisut ja kauneus.

Leinonen T. & Mäkelä M. (2022)

LÄHTEET

Antila, H., Heikkilä, M. & Tapani, A. (2022) Yhteisopettajuus – rasittavaa vai työhyvinvointia tukevaa? TAMKJournal.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/755918/Yhteisopettajuus_rasittavaa_vai_tyohyvinvointia_tukevaa.pdf?sequence=1&isAllowed=y (tarkasteltu 15.2.2023)

Hämäläinen, S. & Tiisanen, P. (2020) Yhteisopettajuus: yhdessä oppien, asioita jakaen. valteri.fi. <https://www.valteri.fi/artikkelit/yhteisopettajuus-yhdessa-oppien-asioita-jakaen/> (tarkasteltu 15.2.2023)

Kallionpää, Katri (11.10.2021): Ryhmäkoko 50. Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/perhe/art-2000008217867.html> (tarkasteltu 15.2.2023)

Kattilakoski, R. (2018) Koulun toimintakulttuuri avautuvissa oppimistiloissa : etnografinen tutkimus uuteen koulurakennukseen muuttamisesta. Väitöskirja : Jyväskylän yliopisto, kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunta, erityispedagogiikka.

Kauniaisten kaksivuotisen esiopetuksen opetussuunnitelma (2022)

Kauniaisten kunnallinen esiopetuksen opetussuunnitelma (2016)

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma (2016). <http://kauniainen.net/ops/> (tarkasteltu 15.2.2023)

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen tulevaisuusohjelma 2017–2021 (2017)

Leinonen T. & Mäkelä M. (2022) Hyvän oppimisen tilat. PS-Kustannus.

Nevalainen, R. & Kimonen, E. (2020) Kohti autenttisia oppimisympäristöjä. Teoksessa A. Veijola, O.-P. Salo ja S. Roos (toim.) Merkityksellistä oppimista etsimässä. Jyväskylän normaalikoulun julkaisuja 16.

Perusopetuslaki (PoL 2. luku 31.12.2020/1216)

Pulkkinen, J. & Rytivaara, A. (2015) Yhteisopetuksen käsikirja. JYU. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/48450/Yhteisopetuksen%20k%C3%83%C2%A4sikirja.pdf?sequence=1> (tarkasteltu 15.2.2023)

Saharinen, I. (2020) Yhteisopettajuuden hyödyt ja tuki työhyvinvoinnille luokanopettajien kokemana. JYU.

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/69389/1/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-202006023647.pdf> (tarkasteltu 15.2.2023)

Sirkko, R., Takala, M., & Muukkonen, H. (2020). Yksin opettamisesta yhdessä opettamiseen: Onnistunut yhteisopettajuus inklusion tukena. *Kasvatus & Aika*, 14(1), 26–43. <https://doi.org/10.33350/ka.79918> (tarkasteltu 15.2.2023)

Kauniaisten suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan pöytäkirjat

SOVV 13.3.2019 § 23.

<https://kauniainenfi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=20192784-5> (tarkasteltu 15.2.2023)

SOVV 9.6.2022 § § 37.

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2022255-5> (tarkasteltu 15.2.2023)

SOVV 18.8.2022 § 44.

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2022255-5> (tarkasteltu 15.2.2023)

LIITTEET

Liite 1. Tarinat

- a. [Henkilökunnan tarinat](#)
- b. [Oppilaiden tarinat](#)

[Liite 2. Henkilökunnan 10.8.2022 kick off -työskentelyn yhteenveto](#)

[Liite 3. Huoltajien illan 16.11.2022 yhteenveto](#)

[Liite 4. Tiimien työskentelyn yhteenveto](#)

[Liite 5. Esi- perusopetuksen OPS:n hyväksymisen ja rehtorimallin päätöspäivämääriä](#)